

Pijani avtomobilist je do smrti povozil tri dečke v Clevelandu

Policiji je priznal, da je že dva dni popival.

CLEVELAND. — V Willoughby Township v bližini Clevelanda je neki motorist v soboto do smrti povozil tri dečke na kolesih. Dečki so ob času usodne nesreče stali okoli nekega poštnega nabiralnika na Bishop Rd., kamor je motorist pridrvel medenje. Ubiti so bili Peter Paul Allen, star 12 let, njegov 9-letni bratec Frederick Wm. Allen, in 9-letni Daniel A. Jack.

Najstarejši deček je raznašal časopise, ostala dva sta ga spremljala. Voznik avtomobila, ki jih je povozil, je bil 38 let stari Henry Imrey, stanujoč na Summit Drive, Mayfield Hts. Imrey je vozil v severni smeri po Bishop Rd. nenadoma pa je okrenil na levo, naravnost proti nasproti mu vožečemu avtomobilu, katerega je vozil 32-letni Wilbert N. Gower, ki je naglo zapeljal v jarek, da se je izognil Imreyjevemu avtu, ki ga je še celo tam ob jarku obrnil. Imrey pa je takrat širil naravnost čez cesto in v dečke, ki so stali pet čevljev od pločnika.

Dečki so bili pri prči mrtvi. Po tem dejanju se je njegov avto zaletel v obcestni drog za električno napeljavo, zatem pa je podrl še tri poštna tržnice, preden se je ustavil. — Policiji, ki je izjavila, da je bil pod vplivom alkohola, je priznal, da je že dva dni popival. . .

V Jugoslaviji narašča brezposelnost iz dneva v dan

Sam vodilni minister je poročal, da ima Jugoslavija sedaj 700.000 brezposelnih.

NEW YORK. — "The New York Times" poroča iz Beograda, da jugoslovanski gospodarski strokovnjaki predvidevajo vedno ostrejša brezposelnost v Jugoslaviji. Pravi, da bo napredok v tehničnem obdelovanju v naslednjih letih povzročil brezposelnost kakih milijon delovnih sil na kmeth. Kot sedanjostanje pa ugotavlja:

"Vodilni minister je v zadnjem času poročal, da ima Jugoslavija 700.000 brezposelnih. — 'Borba', glasilo komunistične partije, na napada uprave podjetij, da imajo 'napačna socialna čustva', ki jih ovirajo, da podjetja ne morejo delati dobička."

Zopet trije ujetniki na otoku Koje ubiti

PUSAN, Koreja. — Neki južnokorejski stražnik je pretekli teden onemogočil komunističnim ujetnikom nameravani pobež pri tem ubil dva ujetnika, ki sta ga napadla. Poleg teh dveh je bil ubit na otoku Koje še nek drug ujetnik, ki je hotel razorožiti stražnika.

Vremenski prerok pravi:
Danes dopoldne oblačno in hladno.

BEG JUGOSL. SPORTNIKOV V SVOBODO

Pet jugoslov. nogometašev, ki so igrali z avstrijskim moštvom, — noče nazaj v Titovo svobodo.

DUNAJ, 10. aprila. — Britanski uradniki so izjavili, da 5 članov jugoslov. "soccer" teama (nogometa), ki so prišli za velikončne praznike v Avstrijo tekmoval z avstrijskim moštvom, se noče vrniti nazaj v Jugoslavijo in so zaprosili za politično zaščito v angleški zoni.

Teh pet nogometašev je izjavilo, da so jim bili v domovini neprestano za petami vojuni in da so bili tarča zapostavljanja, ker se niso hoteli včlaniti v jugoslovansko komun. partijo.

Igralci so bili člani "Siska", — teama Hrvatske državne lige. — Ostalo moštvo tega teama se je vrnilo v Jugoslavijo danes zjutraj (10. aprila).

Nogometaši, ki so ostali v Avstriji, so povedali časnikarjem v Gradcu, da so se že dolgo časa bavili z mislijo na beg, toda vsak izmed njih posamezno, ne da bi kdo vedel za misli drugega. — Strahu pred izjavo in razkritjem je bilo konec dne 9. aprila, ko so ugotovili, da so jih prijatelji v Jugoslaviji, na katere so se posamično obrnili, vsi napotili na isti naslov v Gradcu.

Istega dne pa so se v mestecu Friedbergu, ki je tudi v britanski zoni, pojavili neki podčastnik madžarske armade in trije drugi Madžari, ki so zbežali iz svoje komunistične domovine in so tudi dobili v domovini zoni politično pribežališče. Izjavili so, da so zbežali, ker so razmere v Madžarski "neznosne".

Končajte vojno na bojišču, pravi gen. James Van Fleet

Komuniste lahko premagamo na kateri koli fronti, če smo pogumni in ne kažemo strahu.

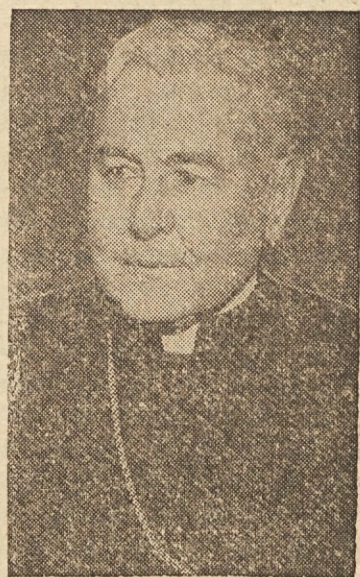
CHICAGO. — General James A. Van Fleet, bivši poveljnik ameriške osme armade v Koreji, je izjavil, da ni "ničesar novega" v sedanjih komun. mirovni o-verturah in da bi se morali Zdr. narodi pobrati za vojaško zmago v Koreji.

"Mi lahko premagamo komuniste v Koreji ali na kateri koli drugi fronti, ne da bi s tem razvneli tretjo svetovno vojno, samo če smo pogumni in brez strahu", je rekel.

"Jaz priporočam, da se konča korejsko vojno z vojaško zmago. Če bomo pol v miru in pol v vojni, ne bomo nikoli ničesar dosegli."

Iran je pričel prodajati olje Japonski

TEHERAN, Iran. — Iran je pričel trgovati s svojim oljem z Japonsko. V Abadan je prispel japonski parnik za prevažanje olja Nishin Maru, ki ga bodo natovorili z oljem. Japonska vlada je naznanila, da je podpisala z iransko vlado pogodbo za nakup nedoločene količine olja, za katerega bo dala Iranu v zameno tekstilije, stroje, jeklarne izdelke in avtomobilske pnevmatike.

Nova počastitev clev. nadškofa Edwarda F. Hobana

Imenovanje je bilo v priznanje njegovih zaslug za katoliško šolstvo.

CLEVELAND. — Rt. Rev. Edward F. Hoban, clev. nadškof, je bil v soboto v Atlantic City izvoljen za gen. predsednika Catholic Education Association, na konvenciji te ustanove.

Ta čast mu je bila poklonjena v priznanje njegovih zaslug za razširjanje katoliškega šolstva Z ustanovitvijo nad 50 novih župnij je postal nadškof Hoban graditelj šol i cerkva.

Prejšnji predsednik te asociacije ali zveze je bil Rt. Rev. Jos. E. Ritter, nadškof v St. Louisu.

Konvenciji in njenim sejam je prisostvovalo nad 10.000 katoliških vzgojiteljev, — duhovnikov, redovnic, bratov in lajčkov.

Nadškof Hoban ni bil osebno navzoč ter ga je zastopal Msgr. Clarence E. Elwell, škofijski superintendent katoliških šol. — Nadškof Hoban je bil namreč v Boise, Idaho, pri proslavi 25-letnice škofovanja očetnega škofa Edwarda J. Kellya.

Povratak ameriških rušilcev iz Koreje

NEWPORT, R. I. Dne 11. aprila se je vrnilo semkaj iz Koreje osem ameriških rušilcev, ki so prispeli preko evropskih voda.

Poizvedovalni kolčiček

Joey Šray, Jefferson St., Rock Creek, Ohio, bi rad zvedel naslov svojega brata Adolfa Šray.

Maurice Thorez se je vrnil v Francijo iz Sovjetske zveze

Francoski komunisti so bili razočarani, ker se je vrnil pri "zadnjih vratih".

PARIZ. — Dne 10. aprila se je vrnil v Francijo po 29-mesečnem bivanju v Sovjetski zvezi, Maurice Thorez, načelnik francoske komunistične partije.

Thorez je izstopil iz vlaka v San Quentinu, 88 milj severno-vzhodno od Pariza, kjer ga je čakal avtomobil ter odpeljal neznanokam.

Ta njegov vstop v deželo pri "zadnjih vratih", je zelo razočaral francoske komuniste, ki so že dolgo nestrpno pričakovali njegovega povratka, da prevzame spet vodstvo naglo kopneče francoske komunistične partije. Thorez je bil v Moskvi v svrhu zdravljenja paraličnega mrtvouda.

Ne vedoč, da je izstopil v San Quentinu, ga je na francoski gl. postaji pričakovalo tisoče komunistov, ki so zaman vzklikali: — "Maurice, Maurice!" —

Mladi delavci se vežbajo v zapadni Evropi

BOSTON. — "The Christian Science Monitor" prinaša poročilo svojega dopisnika Daniela Mc Auliffe-a iz Ženeve o jugoslovanskih delavcih, ki jih je sprejela Mednarodna delavska organizacija pod svojo zaščito in jih poslala v razna industrijska središča zapadne Evrope, da si bodo pridobili tehnična znanja in izurjenosti v svojih strokah. Vežbali se bodo posebno v papirni industriji, jeklarstvu, tavljenju kovin, polaganju kablov, kemični industriji, poljedelstvu, ladjedelstvu, kmetijskih strojih in v izdelavi preciznega orodja.

Ameriški vojak je ubil dekle in sebe

PARIZ. — Neki ameriški sargent zračne sile je ustrelil svojo francosko prijateljico, 19-letno dekle, nato pa še sebi poglaval krogla v glavo. Vojak se piše Donald Rhoads, je bil 24 let star in doma iz West Burlingтона.

PODPIS SPORAZUMA MED Z. NARODI IN KOMUNISTI

Sporazum za izmenjavo ujetnikov je bil podpisan v soboto. — To je podpis prvega legalnega sporazuma med komunisti in Združenimi narodi izza pričetka pogajanj za premirje.

PANMUNJOM, Koreja. — V soboto so reprezentanti Združenih narodov in komunistov podpisali formalen sporazum za izmenjavo ranjenih in bolnih vojnih ujetnikov, nakar so komunisti izrazili željo po takojšnji obnovi splošnih mirovnih pogajanj, da se konča korejsko vojno.

Na podlagi tega sporazuma bodo komunisti izročili 600 zavezniških ujetnikov, med njimi 120 Amerikancev, zavezniki pa bodo izročili komunistom 5800 njihovih ranjenih in bolnih vojakov. Izmenjava se ima pričeti v desetih dneh in ima biti v tridesetih dneh končana.

Podadmiral John C. Daniel, gl. reprezentant Zdr. narodov, je povedal komunistom, da bo pripravljen za izmenjavo vojnih ujetnikov v teku 72 ur.

Nato je bilo komunistom povedano, da bo v prvi izmenjavi 20 odstotkov Kitajcev in 80 odstotkov Severnokorejcev. — 400

Protiatomski naočniki

PITTSBURGH. — Optiki so izdelali protiatomske naočnike, s katerimi zavarujejo oči pred nevtroni in drugimi oblikami atomskega izžarevanja. Za protiatomske naočnike so uporabili steklo, v katerem je kadmij. — Tako zadevajo nevtroni na slobodni poti na oviro, ki jih prav za prav vsa. Protiatomski naočniki so izum dr. Alexandra Silvermanna z univerze v Pittsburghu. Uporabljali jih bodo v podjetjih za proizvodnjo atomske energije, ob atomskih eksplozijah itd.

Poroka odkritelja penicilina

LONDON. — Tukaj se je oženil 71 let stari Sir Alexander Fleming, odkritelj penicilina. — Za ženo je vzel Mrs. Amalijo Coutoursis, junakinjo grškega odpornega gibanja proti nemškim okupatorjem.

Novi grobovi Vida Bajc

Po dvotedenski boleznici je preminula v Polyclinic bolnišnici Vida Bajc, rojena Malenšek, poprej Zakrajšek, stara 60 let, stanujoča na 1159 E. 168 St. Tukaj zapuša otroke Angelo Newland, Rose Papes, Anne Friedlander, Mary Crosby, Louis Zaks in Ernest Bajc; osem vnukov in več sorodnikov. Rojena je bila v Ljubljani, kjer zapuša več sorodnikov. Tukaj je bivala 45 let. Bila je članica društva Cerkniško jezero št. 59 SDZ in podružnice št. 18 SZZ. Pogreb se bo vršil v torek zjutraj ob 8:45 iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete ob 9:30 in nato na Kalvarija pokopališče.

John Hrstar

Danes zjutraj ob 9:30 so se vršili v cerkvi Marije Vnebovzete pogrebni obredi za John Hrstarja, ki je umrl v petek zjutraj na svojem domu na 779 E. 154 St. Doma je bil iz vasi Pahe, fara št. Peter pri Novem mestu, od koder je prišel v Ameriko leta 1897. Zapuša ženo Mary, roj. Borsse, doma iz Toplice, fara Šmarjeta. Dalje zapuša sledeče otroke: John, Mary, Victor, Amelia Gad, Josephine Sutherland, Karl in Dorothy, 12 vnukov in popol-sestro Gertrude Pavsle v Clevelandu. Ko je še delal, je bil uposlen pri Collinwood Shale and Brick Co. Bil je član društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ. Pokopan je bil na Kalvarija pokopališču iz Grdinovega pogrebnega zavoda na 17002 Lake Shore Blvd.

Louis Marmolja

Danes zjutraj je umrl v Lakewood bolnišnici po dolgi bolezni Louis Marmolja s 371 E. 152 St. Podrobnosti jutri. Pogreb oskrbuje Jos. Zele in Sinovi pogrebni zavod na 458 E. 152 St.

Če se zgodi nesreča, vam ne more nihče pomagati, če se niste držali prometnih predpisov.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Trideseti dan—

V torek 14. aprila bo ob 7:15 v cerkvi sv. Vida maša za pok. Mary Salomon na 30. dan njene smrti.

Koncert "Adrije"—

Včerajšnji koncert pevskega zbora Adrija, ki se je vršil v Slovenskem domu na Recher Ave. v Euclidu, je prav lepo uspel. Ljudje, ki jih je bila polna dvorana, so imeli od koncerta velik užitek. Ocenoma tega lepega koncerta bomo objavili v četrtek.

Okrevajoča pri hčeri—

Mrs. Frances Yerich je sedaj pri hčeri na 695 E. 157 St., kjer se krepi od bolezni. Prijatelji so vabljeni, da jo obiščejo.

K. molitvi—

Podružnica št. 18 SZZ vabi članice, da pridejo drevi ob osmih v Želetov pogrebni zavod na E. 152 St. k molitvi za pokojno sestro Vido Bajc.

Na obisku—

Mr. in Mrs. F. Kress ter Mr. in Mrs. Mary Court iz Chicago, Ill. so prišli z družinami na obisk k svoji materi oziroma tašči Frances Sterle na 1323 Russell Rd.

Predavanje

V sredo zvečer ob 8. uri bo v Newton D. Baker Health Center zanimivo predavanje pod naslovom "Baby Sitting — A Divided Responsibility." Obisk je posebno priporočljiv staršem malih otrok. Vstop prost.

Dve francoski tovarni za atomsko energijo

Pariz. V Franciji pripravljajo načrte za zgraditev dveh tovarn, v katerih bodo pridobivali iz plutonija atomsko energijo za potrebe industrije. Hkrati je francoska komisija za atomsko energijo sporočila, da je uporaba te energije v industriji del njene petletnega načrta o razvoju. Prvi dve tovarni, ki bosta kot surcivno uporabljali plutonij, bodo zgradili ob nekem pritoku Rhone, blizu starega rimskega mesta Mimesa v Južni Franciji.

NAJNOVEJŠE VESTI

MUNSAN, Koreja. — Komanda čet Zdr. narodov zdaj skrbno proučuje komunistični predlog za obnovo splošnih pogajanj za premirje v korejski vojni.

CLEVELAND. — Petra Falletta, 60 let starega moža, ki je pretekli teden v jezi in prepiru ustrelil svojo ženo in obstrlel eno izmed svojih 16-letnih hčerk-dvojčic, so detektivi pod vodstvom detektivskega sarženta William J. Tofanta (Slovenca), prijeli nedeljo zvečer v hiši na naslovu 3625 E. 144 St.

CLEVELAND. — Gostovanje Metropolitanke opere bo otvorjeno danes zvečer z Giuseppe Verdijevim "Rigolettom." Svoje gostovanje zaključijo družba v soboto z Mozartovo opero "Don Giovanni." Predstave bodo v mestni dvorani (Public Hall).

WASHINGTON. — Obrambni department je izjavil, da je možno, da je bilo nekaj ameriških vojakov, ki se imajo vrniti iz komunističnega ujetništva, spreobrnjenih h komunizmu.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. Henderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th, 1908 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1879.

83 No. 72 Mon., April 13, 1953

"Tovarišem" in sopotnikom

Prenekateri napredni Slovenci v Ameriki so spoznali, da je komunizem, pa naj bo že sovjetski ali Titov, zgrešen. Je pa še nekaj takih, ki se trudijo dokazati, da komunizem je ni tako slab, kot velika večina na demokratičnem Zahodu o njem sodi. V svobodni deželi smo, kjer vsakdo lahko misli, kar se mu zljubi. Tudi ti ljudje imajo pravico, da povedo svoje mnenje. Pri treznem in pametnem razgovoru mora priti resnica končno le na dan.

Če človek prebira pisanje teh ljudi v naših "naprednih" časopisih, pa mora pri tem ugotoviti, da njim ne gre za resnico. Mirno in vstrajno ponavljajo svoje trditve neoziraje se na to ali so resnične ali ne. Menda se dopisniki teh listov drže načela: Laži vstrajno, nekaj bo že ostalo!

Da bi prišla na dan vsa resnica o zločinah in grozodejstvih, ki so se vršila v Jugoslaviji v času zasedbe in državljanske vojne, smo mi že precej zdavnaj predlagali, da naj bi se oni, ki jim je za resnico, obrnili na senatni odbor, ki je preiskoval zločin množičnega umora v Katinu na Poljskem, naj posveti tudi v zločine, ki so se vršili v naši stari domovini v vojnih in povojnih letih. Znano je namreč, da je bilo samo v Sloveniji med vojno in takoj po njej pomorenjenih na desetstisoče nedolžnih ljudi. Iz Sajetove knjige "Belogardizem," iz Kocbekove "Tovarišije" in velikega števila izjav prič, je mogoče vsak čas dokazati, da so državljansko vojno v Jugoslaviji začeli komunisti, da so bili oni tisti, ki so začeli pobijati svoje nasprotnike, čeprav na njih niso mogli najti nobene osebne krivde, kot je zapisal v "Tovarišiji" glavni sodelavec Kidriča in Kardelja Edi Kocbek. Kdor je to klanje začel, ta nosi zanj tudi vso odgovornost. In odgovornost Tita, Kardelja, Kidriča in drugih jugoslovanskih komunistov res ni majhna, saj so krivi smrti okoli enega in pol milijona svojih bratov po krvi.

Ker so komunisti začeli državljansko vojno v času, ko je stal v deželi sovražnik, moremo in moramo to njihovo početje smatrati za najgroš izdajo nad domovino in narodom.

Danes v Jugoslaviji niti komunisti sami ne taje več, da je bil glavni cilj njih "osvobodilne borbe" socialna revolucija in uvedba komunizma. Ponovno so zaprli in sodili ljudi, katerim so pred sodišči očitali, da se bore proti pridobitvam "osvobodilne borbe." Pri tem jim niso očitali, da se vežejo z Italijani ali Nemci, — proti tem naj bi bil ja "osvobodilni boj" naperjen, — ampak da so nasprotniki komunizma. Iz tega sledi, da je bil cilj "osvobodilne borbe" uvedba komunizma ne pa izgon tujca iz dežele. Temu ne more noben pameten človek oporekati. Pa vendar jih je med "naprednjaki" še vedno nekaj — hvala Bogu ne veliko — ki to resnico vstrajno zanikava.

Tem za resnico ni bilo in jim ni danes. Če bi bili tako prepričani o svojem stališču, kot ga vneto zagovarjajo, bi se pridružili nam in podprli naš predlog pri senatnem odboru, da preišče, kdo je kriv vsega krivoprelitja, Tito ali njegovi nasprotniki; kdo je zakrivil smrt enega in pol milijona Jugoslovancev, Tito ali njegovi nasprotniki; kdo ima krvave roke, Tito ali njegovi nasprotniki. Mi se resnice ne bojimo, zato smo ta predlog stavili. Od onih, ki zagovarjajo Tita in ga slave kot narodnega junaka, ni nikogar, ki bi upal dvigniti rokavico.

Tudi to je odgovor. Oni molče trobentajo, da sami sebi ne verjamejo, da sami na svoje trditve ne dajo niti prebitega centa. Vpijejo in kriče le zato, da bi prevpili glas resnice, ki govori v njih samih.

Bili so že nekam ponižnejši, Titova pot v Anglijo in njegov sprejem pri angleški kraljici sta jima dala novega poguma. Postali so glasnejši. Pogrevajo stare laži ali pa vneto ponavljajo one, ki jih jim pošilja iz stare domovine "tovariš" Tone Seliskar.

Nas Titov sprejem v Londonu ni kaj prida iznenadil. Tito in Churchill se nista prvič srečala. Nekoč je Churchill dejal, da je bila njegova največja napaka, da je Titu verjel. Stari lisjak je to napako sedaj gotovo popravil. Saj je znana ona Zupancičeva: "Osel gre enkrat na led, baš to je oslovstvo, modrec ve, da bo drugič plesal po njem!"

S čim in kako bo Tito južno pri angleški kraljici plačal, še danes ni popolnoma jasno. Švicarska "Neue Zuercher Zeitung" sodi, da je bil za napitnino slovenski Trst. V to smer kažejo tudi titovski ukrepi v coni A Svobodnega Tržaškega ozemlja, kjer titovski ukinja vse slovenske kulturne ustanove, ki so jih s trdom gradili ves povojni čas. To dokazuje tudi opustitev misli graditve Slov. kulturnega doma v Trstu, o čemer je nedavno pisala Mrs. Jennie Hrovatin v "Enakopravnosti."

Titov obisk v Londonu je bil velik cirkus, račun za predstavo, ki je bila prirejena v veselje jugoslovanskemu komunističnemu poglavarju, bodo pa spet plačali jugoslovanski narodi.

Titovim prijateljem in zagovornikom med slovenskimi naselenci v Ameriki bi svetovali, naj se ob vsem tem malo zamislijo. Morda bodo prišli po tolikih letih le do spoznanja, da katerega so prišli že pred leti Molek, Jontez in toliki drugi — če imajo seveda toliko poguma, kot so ga imeli ti.

Lasallski glasovi in odmevi

(Piše Matevž iz "Sunny Spot City-a")

LaSalle, Ill. — Prav kar sem se vrnil iz vasovanja pri mojem sosedu Jožetu. Veliki ponedeljek je danes in stari penzionisti, ki imamo časa na vatle, metre in na jarde, obhajamo danes vsaj v svojih spominih nekaj praznik. Pri Jožetu sem moral pokusiti okusen prekajen zelodec, ki ga je naročil po svoji sestri iz Clevelanda. Reči moram, da je bil res okusen in kdor ga je delal, mu je to delo uspelo. Po takem prigrizku sva kar na enkrat posušila pol galonce pive, ki je drsela po najinih grlih, kakor žuboneč poteček pa svoji strugi. Nisva pa samo jedla in pila. Govorila sva o vseh mogočih rečeh, takih in takih. Nekateri so tudi take, da je bolje, da ostanejo med nama, ker bi preveč razburjala take, v katerih glavah se podijo drugačni politični oblaki, kakor v najinih.

Nekateri predmete, o katerih sva govorila pa lahko omenim. Saj smo vendar v svobodni Ameriki, kjer nam nihče ne natika pasijih nagobčnikov na naša usta, kakor to delajo v komunističnih deželah za železno zaveso. Jože prejema od novega leta naprej zanimiv listič iz Argentine, ki se imenuje "Šmartinski vestnik," ki izhaja na naslovu: 130-Gral San Martin, FCNGSM. Prov. Buenos Aires, Argentina, So. America. List stane dva dolarja na leto, a je prav zanimiv. Moje mu sosedu ga je naročila njegova sestra, ki biva v Clevelandu. Naročila mu je prav od tam tudi knjigo: "Zgodbe mučeništva Slovencev." Obe publikaciji mi je Jože pokazal in tudi posodil, da jih vzamem seboj domov in preberem. Pri tem pa je dejal:

"Matevž! Dosedaj sem mislil, da so partizani res delali za svobodo našega naroda doma. Zdaj pa vem drugače!"

"Kaj pa veš zdaj?"

"Beč videl in znal, ko boš tisto le dvoje prebral, in je z roko pokazal na "Šmartinski vestnik" in onaj knjigo. V obraz je pa mož kar poblede. Znamenje, da ga je obletel nekaj srd. Takoj sem pogodil kaj bo. Mož je nekaj spoznal pri tem. Kaj je spoznal? Nič drugega kakor to, da so ga tisti, ki so zagovarjali v svojih listih Titove partizane salamenško vlekli za nos. Da, to je spoznal in to mi je sam pritrdil tako le:

"Kako more kdo, ki je na svobodi in izven nevarnosti pred kakim nasiljem, trditi, da je Titov političen način vladanja koristen in pa kaknega priznanja vreden? Kdo pa ima tamkaj kaj besede? Nihče, če ni komunist in če se od jutra do večera ne krivi in ne pada v prah pred Titom in njegovimi opodi! Kdor ne postane tak lepo udani in pokorni hlapec Tita in njegovega komunizma, njegovo življenje ni vredno v območju komunističnih oblasti, niti toliko, kakor življenje ene bolhe! Pa sem bral v enem Seliskarjevem članku, da je ta red si "priborilo" ljudstvo z velikimi žrtvami. Boga mi, da se je za sužnjost borilo ljudstvo, nak tega pa ne verjamem!" — je udaril po mizi Jože.

Mislil sem poseči vmes z mojo besedo, pa je že nadaljeval Jože naprej in nisem še mogel vmes: "Da bi se naši slovenski ljudje doma borili za to, da so dobili na svoja usta nagobčnike, politično in gospodarsko pa sužnost, nak, tega pa ne verjamem, take trditve so pa malo predebele tudi za moje šentjanžko bučo!"

Presenečen sem zrl v Jožeta. Njegov nastop mi je bil živ dokaz, da je svobodoljubni Lincoln res vedel, kaj je izrazil, ko je dejal: Nekateri ljudi je lahko farbat vse čase, nekatere ne; ampak ne more se pa farbat vseh ljudi vse čase! Škoda, da ni med nami več Jožetov. Kdo mu je pa odprl oči? Kolikor jaz sodim, v tem slučaju ima zaslug "Šmartinski vestnik"

Poslovala sva se. Vleklo me je domov, da bi si čimprej nataknil očala na nos, da bi videl kaj piše listič in ona knjiga. "Šmartinski vestnik" piše med drugim tudi to-le pod naslovom "Dejanja govore":

"Prvo krvavo delo komunistov v Begunjah!"

V topli noči 24. julija 1942, je proti Begunjam oprezno stopala manjša tolpa mladih krvnikov, poslanih iz Šerčerjevega bataljona.

Vsak izmed teh je vedel povedati, zato jim med potjo ni bilo potrebno spregovoriti besede. Iz tedanje njihove komande, ki je bila v gozdu, blizu vasi Padež, so prej ko dveh urah že stali za prvimi hišami v Begunjah. Kljub temu, da se jim ni bilo treba bati nikogar, je vendar straža stopila na glavne izhode iz vasi, ostali pa so krenili proti hiši kovača Hitija.

Ker je šla ura že proti polnoči, je bila kmečka vas v trdnem spanju. Ravno tako so brez skrbi počivali trije sinovi očeta Hitija.

Tišino pretrga ropot na vrata Hitijeve hiše. Komunistična družal hoče za vsako ceno v hišo. Ker se debela kmečka vrata niso udala, so si naredili nasilniki vhod skozi okno. Ko so si na ta način osvojili spodnje prostore hiše so od očeta Hitija zahtevali sinove, ki so se pa že skrivali v podstrešju hiše. Oče je praznih rok zastavil vstop v podstrešje, a je kmalu podlegel premoči, tako da je zvezan in zastražen, brez moči, v lastni hiši moral gledati nadaljni žalostni prizor. Kaj kmalu sta bila zvezana dva od sinov, Janez, star 22 let, ter France, star 18 let. Tretji, najmlajši, Vinko, se je pa rešil na ta način, da je razbil streho in ostal na strehi do jutra. Oče je moral še nadalje ostati zvezan in privezan v lastni hiši.

Janez in France pa sta morala z maskiranimi napadalci v temno noč. Janezov prejšnji prijatelj se ni mogel več premagati, komaj so stopili kakih 30 korakov od njihove rojstne hiše, že mu je nož nekdanjega prijatelja prerezal žile na vratu. Zjutraj, ko je dan pregnal temno noč, so njegov oče in mati ter sosedje odvezali že trde roke zaklanemu Janezu in mu umili strnjeno mlado kri. Da je bil Janez umorjen, je bila edina njegova krivda to: bil je član Katoliške akcije.

Franceta so pa zvezanega v sami nočni obleki in bosega odgnali v gozd, ter ga živega vrgli v 15 metrov globoko brezdno v gozdu Ravnik. Po treh mesecih so domačini potegnili njegovo truplo iz brezdne, ga prepeljali na pokopališče v Begunje, ter ga pokopali zraven brata Janeza.

Tako se je začela "zmago-slavna" pot komunistov na oblast."

Podobnih člankov in prispevkov je v "Šmartinskem vestniku" še več. Ko sem to prebral sem sam sebi dejal:

"To so glasovi in zvoki druge plati zvona! Doselej smo čuli le bolj glasove ene plati zvona, ki jih je raznašala in razširjala med naše slovenske ljudi čičkaška "Prosveta," o kateri sem že včasih mislil, da je morda postala uradno glasilo Titovih komunistov in partizanov! Ko se pa kar ni mogla razpisati za "nedolžne" partizane! Bolj so ji bili pri srcu, kakor pa vsa njena lastna vprašanja in zadeve! In vendar, kakšne "svetnike" je "Prosveta" zagovarjala in jih še zagovarja! Kaj naj bi pošten človek rekel k temu?"

Sodba je prepuščena čitateljem.

Zdaj pa še kaj drugega.

Ker o vremenu vsak rad kaj pove, naj pa še jaz povem, da mesec sušec, da si ga v Ameriki ne obrajamo dosti, ker je ves muh poln in v njem je tudi

"mačji predpust." Vendar letos ni bil prenuhast. Sploh vsa zima je bila razen le par dni precej mila. Ako pomislimo, kako smo morali lansko zimo kidati sneg skoro sleherni dan in to kar od oktobra naprej, smo imeli le-tos mlo in prijetno zimo. Kako se bo pa pomlad obnašala, bomo pa še videli in potem povedali.

V bližnjem Granville, kjer je bil pred leti zelo živahno obratujoč premogokop, ki so ga po pred časom opustili, je te dni umrl rojak Jože Zupan, star 82 let. Zupan je bil tu zaposlen dolgo let na železniški progi, nakar je šel v pokoj. Umrl je v zavodu Murphy Nursing Home, v Princeton, Illinois. Poročilo omenja, da ni znano, če ima kaj sorodnikov. Pokopan je bil iz Dy-sart pogrebnega zavoda na Granville. Naj počiva v miru.

Koncem zadnjega meseca je preminula v La Salle znana rojkinja Mrs. Franciška Komačar, ki je bivala na 40 — 4th St., blizu Peresa. Stara je bila ob smrti 78 let. V Ameriko je prišla še jako mlada. Leta 1902 se je poročila s pokojnim Martinom Komačar pri sv. Stefanu v Chicagi, odkjer sta se kmalu preselila v La Salle in sta potem ves čas bivala tu. Pokojni mož Martin je umrl leta 1941. Tu zapušča dva sina in štiri hčere. Pokopana je bila iz cerkve sv. Roka na pokopališču sv. Vincencija v La Salle, Ill. Naj ji bo lahka ameriška zemlja!

V Wenoni, Ill. je pa pred kratkim umrl rojak Jože Gregurich, star 79 let. Pokopan je bil iz tamkajšne cerkve sv. Marije. Tudi njemu naj bo lahka ameriška zemlja!

Pa še drugič kaj, do tedaj pa vsem lep pozdrav!

Premikajoče slike v Newburghu

Cleveland, O. — Končno bomo le dočakali, da bo Anton Grdina St. pokazal tudi nam prelepe slike, ki jih je posnel delno doma delno pa po slovenskih naselbinah v Ameriki. V nedeljo 19. aprila, ob 7 uri zvečer v cerkveni dvorani se bomo zbrali Dvorana je sedaj lepa prenovljena in ta naša prireditelj bo nekako otvoritvena predstava. Vršila se bo pod pokroviteljstvom Društva Najsv. Imena. Sicer so pa tudi delo pri obnovi in predelavi cerkvene dvorane izvršili večinoma člani tega društva, torej je prav, da imajo tudi oni otvoritveno predstavo.

Poleg že poznanih slik bo g. Grdina tokrat pokazal tudi film, ki ga je posnel na pogrebu Brigite Resnik, pokazal nam bo tudi pogreb msgr. Ponikvarja in msgr. F. Gabrovška. Na sporedu pa ne bodo samo pogrebi, ampak tudi vesle stvari kot na primer zlata poroka Mr. in Mrs. Andrej Slak in procesija sv. Rešnjega Telesa.

Rojaki iz fare sv. Lovrenca, pa tudi od drugod, ne pozabite na ta dan in pridite v cerkveno dvorano, kjer boste videli veliko zanimivega in lepega. Ogledali si boste pa lahko tudi lepo prenovljeno cerkveno dvorano.

Pozdravljeni!

Jakob Resnik.

Jože Grdina piše iz Jeruzalema

Jeruzalem, 31. marca. — Sem srečno prišel v soboto zvečer 27. marca. Vožnja z letalom je vse nekaj drugega kot vožnja z ladjo. Iz letala sem zrl globoko pod sabo na razna mesta in pokrajine. Iz Londona smo leteli čez Nemčijo, Tirolsko, Koroško in Jugoslavijo. Razločno sem videl pod seboj Beograd. Okrog polnoči v četrtek smo prispeli v Beirut v Libanonu, odkoder sem se podal v Balbek in Damask, prestolnico Sirije. V Jeruzalem sem potoval skozi prestolnico Jordanije Aman. Na cvetno nedeljo sem se ude-

Iznajdljivost se je obnesla

Najpomembnejši francoski poročevalski službi HAVAS so pripomogli do uspeha poštni golobi. Ustanovljena pred 150 leti uživa še danes v svetu velik ugled.

Pariški podjetnik Charles Havas je hotel dobiti najnovejšo vest iz Londona s poštami golobi. Parižani so se mu smejali, smejal pa se je tudi Havas, ko je svojo zamisel uresničil in ko so mu najnovejša borzna in druga poročila plačevala z zlatom.

Parižani so se sčasoma privadili poštnim golobom, ki so izpolnjevali svojo nalogo natančno ko ura. Kolikšna je bila njihova zanesljivost in natančnost, so dokazali ljudje sami, ko so naravnali ure po njih.

Ko je nekega dne stal pred poročevalsko agencijo neki tujec in videl, kako je priletel golob za golobom, je presenečeno vprašal, kaj to pomeni. "To so časniki-race gospoda Havasa," so se muzali Parižani. In od takrat govorimo o časniki-raci, če kaka vest ni zanesljiva.

Havas je bil prebrisan, podjeten mož. Ko je kot mladenič prišel iz Lizbone v Pariz, je Napoleonova zvezda pravkar vzhajala. In ker se je dalo že takrat od vojne zaslužiti, je postal vojni dobavitelj. Posli so uspevali, dobička je imel čedalje več, blagajna se je polnila, dokler dogodki Napoleona niso odpihali. Havas je bil bolj živah, ostal je in kar ni se mogel sprijazniti z mislijo, da se njegova blagajna ne bi več polnila. Ker pa z blagom za uniforme, s slabim mesom in še slabšim kruhom ni več mogel verižiti, je presedlal na drugo področje. Postal je "dobavitelj" poročil.

Po sedanjih pojmih je storil to kaj preprosto. Iz Nemčije in Anglije je dobival dnevnike, iz katerih je sproti strigel važnejša poročila in jih prevajal. Po tem jih je ponujal francoskim

svetu. Najznačilnejše vozilo je na Danskem kolo, saj ga ima vsak drugi prebivalec. Zato so kolesa tudi zelo poceni in ga dobiš za 200 do 300 kron, kar je tretjino do polovice mesečnega zaslužka delavcev.

Nad 200,000 se je že povzpelo število avtomobilov, tako da stalno križajo 18 asfaltiranih in skrbno negovanih cest. Železnice ima Danska 5100 km. Skoraj polovica je v privatnih rokah in večinoma so že motorizirane. Tri največja mesta, Kopenhagen, Aarhus in Odeuse pa imajo nad 200 km modernih, delno podzemskih cestnih železnic. Z vlaki te prepeljejo čez otoke iz Nemčije preko Danske

ležil procesije po poti, po kateri je šel pred 1920 leti Kristus. Bilo je lepo, pa tudi zanimivo, ko smo s palmovimi vejami v rokah hodili po Jezusovih stopinjah iz Betsajde v Jeruzalem. Tudi tokrat so udeleženci vzikali: Hozana! Obiskal sem Kalvarijo in Bcži grob. Včeraj sem se mudil v Betlehemu, danes v Jerihi. Potovanje je bilo zanimivo. Jude in Arabci se gledajo hujše kot pes in mačka. Vojaške patrolje hodijo stalno po mestnih ulicah, pa nas prav nič ne motijo. V glavnem so to čisto prijazni fantje. Vse je nekam preveč tiho. Človek ima občutek, da se spet nekaj pripravlja. Pri Jerihi sem videl ogromno begunsko taborišče. Nad 40,000 ljudi je v njem. Kakšna revščina!

Pozdrave vsem prijateljem! Jože Grdina.

Časnikom in uredništva so bila vesela, da so lahko dolgočasne časnike vsaj nekoliko poživila z vestmi iz tujega sveta. Vojni dobavitelj se je prelevil v uredniškega dobavitelja. Tudi na tem položaju je bilo njegovo področje zelo široko.

Nekaj pa je Havasa motilo: časniki so bili že dokaj stari, preden so prispeli v Pariz, in marsikatera važna vest je prišla v javnost že po ustni poti, preden so jo ljudje brali v pariških dnevnikih. Brzjava in telefona takrat še ni bilo. Chappejev signalni brzjav je deloval samo ob lepem vremenu in še takrat zelo počasi. In tedaj je šinila Havasu v glavo misel, da bi si pomagal s poštami golobi. V London in Bruselj je poslal svoje sodelavce in jim dal na razpolago samo ustrezno število poštnih golobov. In vsak dan so se ti glasniki v obeh mestih dvignili v zračne višave in čez nekaj ur so bili že v Parizu. Ti "leteči reporterji" so bili takrat najhitrejši na svetu. Havas je kmalu zaslovel, ves svet ga je poznal kot "kralja vesti," in pariški dnevni tisk je bil od njega odvisen.

Havas pa je hotel spraviti pod svoj vpliv tudi podeželje. Ker so se lokalni časniki bali velikih honorarjev, jim je dajal na razpolago vesti proti objavljanju njegovih oglasov. Vesti, ki so bile že tako njegove, je prodajal še enkrat in dobival zanje prostor v mnogih lokalnih časnikih, da je objavljal v njih o glase, ki so mu jih industrijska podjetja, trgovine itd., drago plačevale. Tako je nastalo Havasovo podjetje, ki uspeva še zdaj.

Danska ena najnaprednejših držav sveta

Danska zavzema polotok Jutland iz otoke, ki leže na prehodu iz Severnega morja v Baltiško. Dežela ni velika, komaj za dve Sloveniji, ima pa nekaj nad štiri milijone prebivalcev.

Amerikanca ne bo toliko iznenadila množica koles in avtomobilov, ki jih bo srečal na danskih cestah kot silna snaga in čistota, ki ji bo težko našel primere drugod po svetu.

Najznačilnejše vozilo je na Danskem kolo, saj ga ima vsak drugi prebivalec. Zato so kolesa tudi zelo poceni in ga dobiš za 200 do 300 kron, kar je tretjino do polovice mesečnega zaslužka delavcev.

Nad 200,000 se je že povzpelo število avtomobilov, tako da stalno križajo 18 asfaltiranih in skrbno negovanih cest.

Železnice ima Danska 5100 km. Skoraj polovica je v privatnih rokah in večinoma so že motorizirane. Tri največja mesta, Kopenhagen, Aarhus in Odeuse pa imajo nad 200 km modernih, delno podzemskih cestnih železnic. Z vlaki te prepeljejo čez otoke iz Nemčije preko Danske

ležil procesije po poti, po kateri je šel pred 1920 leti Kristus. Bilo je lepo, pa tudi zanimivo, ko smo s palmovimi vejami v rokah hodili po Jezusovih stopinjah iz Betsajde v Jeruzalem. Tudi tokrat so udeleženci vzikali: Hozana! Obiskal sem Kalvarijo in Bcži grob. Včeraj sem se mudil v Betlehemu, danes v Jerihi. Potovanje je bilo zanimivo. Jude in Arabci se gledajo hujše kot pes in mačka. Vojaške patrolje hodijo stalno po mestnih ulicah, pa nas prav nič ne motijo. V glavnem so to čisto prijazni fantje. Vse je nekam preveč tiho. Človek ima občutek, da se spet nekaj pripravlja. Pri Jerihi sem videl ogromno begunsko taborišče. Nad 40,000 ljudi je v njem. Kakšna revščina!

Pozdrave vsem prijateljem! Jože Grdina.

Časnikom in uredništva so bila vesela, da so lahko dolgočasne časnike vsaj nekoliko poživila z vestmi iz tujega sveta. Vojni dobavitelj se je prelevil v uredniškega dobavitelja. Tudi na tem položaju je bilo njegovo področje zelo široko.

Nekaj pa je Havasa motilo: časniki so bili že dokaj stari, preden so prispeli v Pariz, in marsikatera važna vest je prišla v javnost že po ustni poti, preden so jo ljudje brali v pariških dnevnikih. Brzjava in telefona takrat še ni bilo. Chappejev signalni brzjav je deloval samo ob lepem vremenu in še takrat zelo počasi. In tedaj je šinila Havasu v glavo misel, da bi si pomagal s poštami golobi. V London in Bruselj je poslal svoje sodelavce in jim dal na razpolago samo ustrezno število poštnih golobov. In vsak dan so se ti glasniki v obeh mestih dvignili v zračne višave in čez nekaj ur so bili že v Parizu. Ti "leteči reporterji" so bili takrat najhitrejši na svetu. Havas je kmalu zaslovel, ves svet ga je poznal kot "kralja vesti," in pariški dnevni tisk je bil od njega odvisen.

Havas pa je hotel spraviti pod svoj vpliv tudi podeželje. Ker so se lokalni časniki bali velikih honorarjev, jim je dajal na razpolago vesti proti objavljanju njegovih oglasov. Vesti, ki so bile že tako njegove, je prodajal še enkrat in dobival zanje prostor v mnogih lokalnih časnikih, da je objavljal v njih o glase, ki so mu jih industrijska podjetja, trgovine itd., drago plačevale. Tako je nastalo Havasovo podjetje, ki uspeva še zdaj.

Trpežna svila

— Je ta svila res tako trpežna, kakor pravite?

— Milostljiva, obleko iz nje boste nosili do smrti, potem si boste pa lahko napravili iz nje še kombinezo.

"SLOVENIJA" IZHAJA
DVAKRAT NA MESEČ
KOT PRILOGA
AMERIŠKE DOMOVINE

Leto IV.

Številka 7

SLOVENIJA

GLASILO SLOVENSKE KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

DOPISI ZA
"SLOVENIJO"
NAJ SE POŠILJAJO
NA NASLOV:

"SLOVENIJA"
6117 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio

O naši nepripravljenosti

Se se dobijo med Slovenci ljudje, ki smatrajo slovenski narod za narod hlapcev, za narod brez zgodovine, za narod omahljivcev in duševnih revežev, za narod neodločnih in kratkovidnih ljudi.

Ali se splača, da takim ljudem sploh odgovarjamo? Gotovo se ne splača, ker bodo kljub jasnim nasprotnim dokazom še naprej eno in isto trdili. Kljub temu hočemo zopet napisati par vrst o tej stvari zato, da zlasti našo mladino spomnimo na tiste dogodke izpred nekaj leti, ki kažejo na to, da je bil slovenski narod na velike zgodovinske dogodke dobro pripravljen in sicer mnogo bolje kot drugi evropski narodi; dalje da je znal naš narod, kadar je bilo potrebno, pokazati veliko, naravnost čudovito odločnost in je ravnal z veliko politično dalekovidnostjo in zrelostjo.

Boji zoper Turke in kmečki upori, borba zoper nemško vero — protestantizem, ki je hotel ponemčiti važen prostor pred Trstom, borba za Zedinjeno Slovenijo, borba za splošno volilno pravico, borba za gospodarsko in socialno samostojnost slovenskega naroda pod Janezom E. Krekom in pa zlasti slovensko deklaracijsko gibanje so taki dogodki v naši slovenski zgodovini pred prvo svetovno vojno, na katere bi bili ponosni tudi veliki narodi.

Slovenski narod je na vse velike svetovne dogodke hitro in dobro reagiral, ker je bil nanje duhovno pripravljen. To velja tudi za dogodke po letu 1918. Večina Slovencev smo še žive priče odločne in neustrašene borbe za pravice slovenskega naroda v Jugoslaviji. Doba narodnega odpora zoper razne jugoslovanske diktature, zapori in konfinacije slovenskih političnih predstavnikov, so resnično naša zgodovinska epopeja. Dobo J. E. Kreka, Jegliča in Korošca označuje poleg silne delavnosti in vzpona zlasti dobra pripravljenost in odločnost političnega vodstva in naroda v vseh težkih trenutkih.

Kaj pa rečemo o zadnji dobi, o dobi, ko se je pripravljala komunizem, da naskoči in preplavi ves svet? Ali je bil slovenski narod na to pripravljen, ali morda neodločen in politično naiven? Zgodovina bo morala ugotoviti, da je bil slovenski narod eden izmed tistih, ki je prvi zaslužil, kaj pripravljala komunizem. Ko se še skoraj nihče ni zmedil za to nevarnost in ni videl priprav za rdečo revolucijo, je slovenski narod že spoznal to nevarnost. Naj spomnimo tu na dela dr. Ušeničnika, prof. Tomca, dr. Ehrlicha ter drugih neseštevanih javnih delavcev, ki so razkrinkavali rdečega satana. Tej pripravi se imamo zahvaliti, da smo se postavili med prve narode v Evropi v borbo zoper komunizem. Postavili smo se v borbo zoper komunizem že tedaj, ko je Hitler še ljubimka z njim in delal z njimi zveze, ko sta se s komunizmom zvezala še Roosevelt in Churchill.

Naše početje v letu 1941 in 1942 se je zdelo v tistih razmerah skoraj blazno, za ostali svet nerazumljivo, in vendar je bilo pravilno. Deset let kasneje je tudi ostali svet (pa še vedno ne ves) pripaljal za nami.

Franc Jeza piše v tržaški reviji Stvarnost in svoboda, da je nesmiselna trditev, da bi protikomunistični Slovenci prvi v Evropi spoznali nevarnost komunizma. To utemelji takole: "Leta 1942 še ni nihče mogel vedeti, kaj bo po vojni..."

Ravno v tem pa je zrelost in dalekovidnost slovenskega naroda in njegovih predstavnikov, da so komunistično nevarnost predvidevali ter jo pravočasno in pravilno ocenili. Franc Jeza pa je to nevarnost, enako z milijoni ostalih Evropejcev in Amerikancev, spoznal šele mnogo pozneje. Tako piše na strani 19: "Tako smo leta 1945 nenadno na svoje začudenje zagledali na mnogih vodilnih mestih razne znane delomrzneže, nekdanje kurje tatove, politikantske šivilje in podobne ljudi... Ljudje so si kar meli oči."

Da, Jeza in podobni so si lahko meli oči. Mi si jih nismo. Mi smo komunizem poznali, zato smo šli v borbo z njim. Če smo to bitko izgubili, je nismo izgubili zaradi premajhne pripravljenosti ali premajhne odločnosti, ampak zato, ker je imel tedaj tako mreno na očeh kot Jeza še skoraj ves svet z zavezniški vred. Izgubili smo bitko zaradi Teherana in Jalte, toda tedaj so jo izgubili tudi Angleži in Amerikanci.

Da, Slovenci smo na svojo zgodovino lahko ponosni. Naše ljudstvo in njegovo vodstvo je vedno imelo zdrav orientacijski čut, zdrav smisel za stvarnost, odpor zoper demagoško frazertstvo in oster pogled v bodočnost. Tudi danes je tako. Tudi danes se slovensko ljudstvo doma in v izseljenstvu ne da zapeljati na limanice blestečih gesel, ampak gre naprej po začrtani poti, po poti J. E. Kreka, Jegliča, Korošca, Kulovca in Mihe Kreka.

Rezultat komunističnega gospodarstva
Ljudska pravica od 28. marca objavljala članek o malomarnem poslovanju hotela "Triglav" na Bledu. Rezultati upravljanja so sledeči:

Od aprila 1948 do marca 1950, ko je bil upravnik hotela Lojze Potončnik, je zmanjkalo 312 globokih krožnikov, 20 srebrnih nožev, 7 preprog in 186 kosov drugega inventarja. Od marca 1950

do aprila 1952, ko je bila upravnik Jarmova, je zmanjkalo: 22 blazin, 8 prešitih odej, 60 rjuh, 52 desertnih krožnikov, itd., skupaj 211 kosov inventarja. Od aprila do novembra 1952, ko je bila upravnik Anica Pintar, pa je zmanjkalo 260 kosov inventarja, med drugim 26 prešitih odej, 40 rjuh in 27 namiznih prtov.

Uprava je bila, kakor vidite, silno vestna.

Prvi dan kongresa zvečer je bil v prostorih hotela Beekman Tower v New Yorku razgovor odličnih predstavnikov krščanske demokracije o krščanski demokraciji na delu. Poleg nekaterih zastopnikov ameriškega javnega življenja in zastopnika latinske Amerike so se razgovora udeležili predstavniki šesterih strank, ki so članice Zveze. Razgovor je odlično in z izredno spretnostjo vodil predsednik Hunter College-a Dr. George N. Shuster. Udeležilo se ga je okrog 400 oseb, ki so do zadnjega kotička napolnile dvorano imenovanega hotela. Celotna razprava je šla na radio in televizijo preko postaja Radia Free Europe in Voice of America.

Jugoslavijo ((Slovenijo) je zastopal predsednik slovenskega narodnega odbora in predsednik SLS Dr. Miha Krek.

Razgovor je začel Dr. Shuster, ki je bil po drugi svetovni vojni komisar na Bavarskem, kjer je imel priliko priti v tesne stike z evropskimi krščansko demokratskimi gibanji.

Prvi govornik je bil Wallace C. Speers, predsednik lajskega gibanja za krščanstvo na svetu in vodilni upravnik ene največjih newyorških trgovskih trgov. Poudaril je potrebno tesnega sodelovanja med katoličani in protestanti. Le na ta način je mogoče odstraniti komunizem, če vsi, ki verujejo v Boga, sodelujejo pri tem delu.

Sledil mu je prof. Alceu A-

Zborovanje krščanske demokracije v New Yorku

Prvi mednarodni kongres Kršč. demokratske zveze srednje Evrope so poleg odličnih predstavnikov, ki smo jih zadnjič navedli, pozdravili tudi predstavniki raznih zastopstev in organizacij iz zasužnjenih dežel. V imenu liberalno-demokratske zveze za srednjo in vzhodno Evropo je kongres pozdravil Georges Assan, predsednik te mednarodne liberalne zveze; za mednarodno kmetno zvezo je spregovoril njen predsednik Stanislav Mikolajčik. Kot predstavnik izvršnega odbora poljske narodne demokratske zveze se je oglašil k besedi njen predsednik Karol Popiel; za svobodno Latvijo član odbora latvijskega osvobodilnega gibanja A. Klive, za svobodno Litve predsednik osvobodilnega odbora V. Sidzikauskas, za madžarski narodni svet predsednik Msgr Bela Varga, za osvobodilni odbor češkoslovaške Dr. Stefan Osusky, za jugoslovanske begunce Dr. Aleksandar Jevremović in v imenu bolgarskega narodnega odbora njegov predsednik dr. C. M. Dimitrov.

Po pozdravnih nagovorih je predsednik zborovanja bral pozdravna pisma in brzojavke. John Foster Dulles, državni tajnik Združenih držav, je poslal pismo, v katerem med drugim ugotavlja, da pomeni napad na vero in vernike v srednji in vzhodni Evropi načrti poiskov materialističnih režimov, da izbrisejo vse duhovne vrednote. Pozdrav je končal dobesedno takole: Upam, da bo vaš glas predl železno zavo in povedal zasužnjenim narodom, da Amerikanci smatramo njihovo pravdo za našo pravdo na splošno.

Harold E. Stassen, direktor vzajemne varnosti, je v svoji poslanici naglasil, da predstavlja

Krščanska demokracija na delu

moroso Lima, direktor kulturnega odseka panameriške unije in znani modroslovec iz Brazilije. S krepkimi dokazi je podprl svojo trditev, da naj katoliške stranke ne obstojajo, tudi v čisto katoliških deželah ne. Posebej je poudaril svojo trditev, da se katoliška stranka kaj lahko smatra za stranko Cerkve, postane na ta način "klerikalno gibanje". Na drugi strani pa je govornik naglasil, kako potrebno je imeti krščansko-demokratske stranke, ker bi bilo usodno, če bi v političnem življenju ne bilo stranke, ki zastopa in brani verska načela. Kajti filozofska brezbriznost v politiki vodi končno do napačnih političnih razvojev, in nazadnje do zavednega ali nezavednega totalitarizma. Tudi v politiki morajo veljati absolutna načela. Vendar nobena krščanska - demokratska stranka ni v svojem bistvu verska stranka in ne sme izrabljati Cerkve in vere v politične namene. Krščansko-demokratske stranke so tudi v izrazito katoliških deželah izredno pomembne in zaželenje.

Prof. Francis E. McMahon, bivši profesor na univerzi Notre Dame je usmeril tok razgovora k vprašanju krščansko-demokratskih idealov na eni, in uresničevanja teh idealov na drugi strani. Ideali so znani:

Krščanska demokracija zagovarja polno demokracijo na socialnem, gospodarskem in političnem polju. Toda pri izvrševanju tega se krščansko-demokratske stranke razlikujejo med seboj: nekatere so bolj konservativne, druge bolj napredka željne. Tudi med pristaši iste stranke se pojavljajo razlike v stališču do posameznih vprašanj. Vendar drži dejstvo, da so ideali trdno postavljeni in naslonjeni na človekovo naravo.

Načeto vprašanje je nadaljeval Dr. Ivo. Duchacek, bivši predsednik odbora za zunanje zadeve v češkoslovaškem parlamentu. Odklonil je nazive desničarstva, levičarstva in sredinstva in naglasil, da v praktični politiki krščanski demokrati vedno zastopajo stališče pluralističnega (množičnega) gledanja na življenje. Zato imajo vedno pred očmi načelo: Ali je ta ali ona politična odločitev dobra ali slaba za človekovo osebo, ki živi v gotovem socialnem okrožju, s katerim je nujno povezana.

Isto stališče je v tem vprašanju zavzel Dr. Bela Kovrig, priznani madžarski šolnik in bivši predsednik univerze na Madžarskem; tudi on je odklonil desnico, levico in sredino v kršč. dem. strankah. Te stranke si ne dajo vezati rok, vendar je pa njih politična ak-

tivnost odvisna od socialnega napredka in socialne strukture naroda, kakor tudi od strank, s katerimi sodelujejo v koalicijski parlamentarni sistemu.

Dr. Miha Krek, bivši podpredsednik ministrskega sveta v jugoslovanski vladi in predsednik Slovenske ljudske stranke je poudaril osnovna načela, na katerih so se razvile krščansko-demokratske stranke. Te stranke so gradili ljudje in skupine, ki so prepričani kristjani in ki verujejo v načela demokracije. Izrazil je mnenje, da je sodelovanje katoličanov in protestantov lepo izvedljivo in navedel primere za tako sodelovanje iz lastne stranke. Da pa morejo kršč. dem. stranke izvrševati svojo nalogo uspešno, morajo varovati svojo politično enotnost.

Uspešnost sodelovanja med katoličani in protestanti je podčrtal tudi Dr. Benedict Cevers, bivši glavni tajnik latvijske kmetijske stranke, sedaj profesor na College v Ottawi. Povedal je, da je njegova stranka delovala v deželi, ki je večinoma protestantska. Sodelovanje med katoličani in protestanti na političnem polju ne pomeni ne verske brezbriznosti ne proselitizma.

Zbigniew Ossowski, se je kot govornik za poljsko stranko dotaknil težkega vprašanja za-

sebnost lastnine in stališča kršč. dem. strank do tega vprašanja. Spoštovanje, ki ga te stranke izpovedujejo do človeške osebe, jih nekako sili da zagovarjajo do neke mere materialno izenačevanje. Toda to se more doseči le tako, da se postopoma rešujejo socialna vprašanja v skladu z legitimnim pravnim redom. Ostro moramo nasprotovati vsakemu poskusu, da bi človekova oseba bila v nevarnosti, da zgubi svojo človečansko vrednost. Govornik je mnenja, da naj se krščanski demokratje lotijo problema zasebne lastnine po srednji poti.

Zadnji se je oglašil k besedi zastopnik litvanske kršč. dem. stranke, prof. Dr. Kazys Pakstas, sedaj profesor na Duquesne univerzi v Pittsburghu, z ugotovitvijo, da kršč. dem. stranke posebno živo uvidevajo potrebo po združitvi Evrope, posebno pa Srednje Evrope. Če narodi Zapadne Evrope stremijo k združitvi v široko unijo, potem narodi Srednje Evrope federalno zvezo nujno potrebujejo.

Cel potek razgovora je bil zelo živahen in izredno zanimiv. Na koncu se je vnela debata, v katero so posegli tudi številni študenti iz raznih zavodov v New Yorku. Lahko se reče, da je bil ta razgovor "okrog mize" med najbolj uspešnimi dogodki kongresa in je zapustil med ameriškim poslušalstvom močne vtise o osnovah in stremiljenjih krščanske demokracije.

svobode in demokracije. Robert Taft pa je posebej poudaril, da verjame, da so Amerikanci odločeni se nikoli sprijazniti s podjarmljenjem svobodnih narodov ali z zatiranjem njih svobode s kakršnimi koli sredstvi. Dejal je dobesedno: Nismo za politiko ostajanja pri dosedanjem (containment), marveč le za vzpostavitev svobode. Ostali senatorji, ki so pozdravili kongres, so: Aleksander Smith, John F. Kennedy, Irvin M. Ives, Paul H. Douglas, kakor tudi predsednik (speaker) poslanske zbornice Joseph W. Martin Jr. Vsi pošiljajo zborovalcem pozdrave in želijo kongresu popolnega uspeha, ki naj pripomore k čimprejšnji osvoboditvi zasužnjenih narodov.

Med odličnimi osebnostmi, ki so poslali čestitke je bil tudi guverner države New York, Thomas E. Dewey, države Connecticut John Lodge in new yorški župan Vincent Impellitteri. Guverner Dewey je dejal med drugim, da je akcija krščansko-demokratskih strank v izgnanstvu v skladu z najboljšo ameriško tradicijo boja za človeško svobodo. Pošilja dobrodošlico kongresu in vsem onim, ki so toliko prestali, da bi pripomogli Amerikancem do boljšega razumevanja krščanske demokracije v Evropi.

Župan vele-mesta New York se opravičuje, da se ni mogel otvoritve kongresa osebno udeležiti, ker je bil ravno takrat preobložen z neodložljivimi posli. Pravi, da spremlja delo Zveze in da simpatizira z velikim delom, ki ga Zveza izvršuje.

Kasneje so tekom kongresa prispele še brzojavke sledečih vodilnih političnih osebnosti: Guido de Gonnella, tajnik italijanske krščanske demokracije obžaluje, da ne more biti osebno navzoč in želi, da bi skupni ideali krščanske demokracije doživeli

zmagoslavje v novem svetu, oživljenem z lučjo krščanstva.

A. De Schryver, predsednik Nouvelles Equipes Internationales v Parizu (mednarodna zveza kršč. demokratskih strank, katere članica je tudi naša SLS) je poslal najtoplejše želje za uspeh kongresa. Podobno brzojavko je kongres prejel od Mr. Anriessen, predsednika katoliške ljudske stranke na Nizozemskem, in od Roberta Bichet-a, glavnega tajnika NEI v Parizu. Dr. von Brentano, predsednik kršč-dem. parlamentarne skupine v nemškem parlamentu se je upravičil, da ni mogel osebno na kongres, ker je bil ravno v tistem času zadržan radi dela za politično skupnost Evrope v Strasbourg. Želi kongresu popolnega uspeha.

Med odličnimi predstavniki evropskega javnega življenja ne smemo izpustiti imena Gastona Tessier-a, predsednika mednarodne zveze kršč. delavskih organizacij, ki je poslal kongresu topla voščila. V svojem pozdravnem pismu pravi med drugim, da človeštvo tudi diktature proletariata ne more prebaviti, kakor ni moglo drugih oblik diktature. Nihče namreč nima izključne pravice, da bi vladal narodu; diktatura je pač diktatura, pa naj jo izvaja posameznik ali pa kolektiv; nasprotna je čutu demokracije, kjer ima tudi manjšina pravico in priložnost, da sodeluje v javnem življenju in skuša postati — z legalnimi sredstvi — večina. V svobodnem vzdušju Združenih držav živi CDUCE in dela za boljše dni zatiranega ljudstva v zasužnjenih domovinah — tako zaključuje Mr. Tessier.

Kongres so brzojavno ali pisмено pozdravili še: Dr. Gilberto Bernabei, direktor v predsedstvu italijanskega ministrskega sveta, Dr. Emilio Nunez Portuondo, poslanik Kube pri Združenih na-

rodih, Pierre Schneider, francoski parlamentarec in bivši minister, Benjamin Adamowski, predsednik mednarodne zveze svobodnih strokovnih organizacij, Francis I. Nally, predsednik narodnega sveta katoliških mož, Vanistendael, glavni tajnik mednarodne zveze krščanskih strokovnih organizacij, Dr. Vladko Maček, predsednik hrvatske seljačke stranke in še mnogo drugih odličnih predstavnikov svobodnega sveta.

Koliko je Slovencev po svetu

Po popisu l. 1948 je bilo v Jugoslaviji naštetih Slovencev:

Sloveniji	1.350.149
Hrvatski	38.734
Srbiji	20.998
v Bosni in Hercegovini	4.338
v Črni gori	484
v Makedoniji	729

Skupno 1.415.432

Po cenitvah jugoslovanskih oblasti živi izven meja Jugoslavije: v Avstriji po izgovoru 80.000, po zavednosti pa 60.000, v Italiji 80.000, v Trstu 80.000, na Madžarskem 9.000. Število izseljencev cenijo skupno na 350.000. Skupno je tedaj na vsem svetu kakih 2 milijona Slovencev. Letos imajo v Jugoslaviji zopet ljudsko štetje. Čim bodo podatki objavljeni, jih bomo objavili tudi mi.

Brezposelnost v Sloveniji narašča

V januarju 1952 je bilo zabeleženih pri posredovalnicah za delo 1440 brezposelnih, marca 2223, maja 3418, julija 4964, septembra 6714, novembra 7633, — trenutno pa je nad 10.000 brezposelnih.

Iz zgoraj je bil izpuščen dr. Branko Alujevič; dr. Koestl in Verčon pa še sedita.

Trojanski konj

S taktiko trojanskega konja so v zgodovini že mnogi poizkusili premagati svojega nasprotnika in večkrat jim je to tudi uspelo. Komunistem se je in se še v največji meri poslužuje te taktike, ki jo z drugo besedo imenujemo tudi infiltracija. Vtihotapiti se v nasprotnikove vrste, tam rovariti, delati spletke, nasprotnike razdvojiti, da postanejo nesposobni za borbo, to je taktika komunizma, odkar se je pojavil na svetu. V odkriti borbo se komunistem le redko spusti, kjer je v taki borbi vedno premagan (spomnimo se na Finsko, Španijo, Turčijo, Korejo itd.).

Tudi komunistem na Slovenskem se je zaradi svoje številčno nepomembnosti zatekel k tej taktiki in poizkušal vtihotapiti svoje agente v slovenske organizacije. Nobe na organizacija ni bila varna pred njimi. Tako so delali pred in med revolucijo in tako nadaljujejo tudi danes.

Hočemo pokazati na en prav izrazit primer te taktike, ki jo že nekaj časa opazujemo v Trstu.

Razdvojiti slovenske izseljence

Velik sovražnik Titovih komunistov je protikomunistična emigracija. Od leta 1945 dalje se že borijo zoper njo z vsemi sredstvi, da bi jo uničili ali vsaj oslabili, da bi jo razdvojili in razkrojili in jo spravili v medsebojne prepire. Pošiljali so v taborišča skrite, plačane agente, ki so povzročali prepire, neprestano zabavljali, rušili vero v naše krščanske in slovenske ideale in v našo končno zmago.

Ko so se begunci naselili po raznih državah, so komunisti poizkušali to delo nadaljevati v teh državah. V naše izseljenske organizacije skušajo vtihotapiti svoje agente, da bi tudi tukaj zanetili medsebojne prepire in preprečili enoten in močan nastop vseh izseljencev proti tiraniji, ki vlada doma.

Titovi komunisti vedo, da z odkritim delom ne bodo ničesar dosegli. Potrebno je tiho in skrito delo s tajnimi agenti. Potrebni so trojanski konji, v katerih je skrita njihova vojska, ki naj — nič hudega slutečemu nasprotniku — zada smrtni udarec.

Tržaška revija "Stvarnost in svoboda"

Tak trojanski konj je zbornik "Stvarnost in svoboda" št. 1, ki je nedavno izšel v Trstu in je prinesel Slovencem dejansko darilo v obliki članka z naslovom: Sodobna slovenska problematika. Članek je napisal FRANC JEZA, ki je bil doma krščanski socialist, nato pa je postal komunist. Lepa dne se je ta človek znašel v Trstu, kjer se je spetno približal slovenskim izobražencem. Rekel je kako pikro besedo na račun Titovega režima, takoj nato pa je še z večjo silo napadel vse, kar je protikomunistično. Grajal je nekatere komuniste, istočasno pa je hvalil OF (kot da to ne bi bilo eno in isto). Ko je videl, da se del izobražencev s posebnim poudarkom zanima za slovensko državo, je zabrenkal na to struno in jih je nekaj na to limanico tudi vjel. Pridobil jih je za sodelovanje, iztisnil iz njih po nekaj tisoč lir in izdal zbornik **Stvarnost in svoboda**, številka 1.

Protikomunistični videz
Zbornik je hotel imeti protikomunistični videz. To naj bi se videlo že v sestavi uredniškega odbora. Na notranji strani platnice stoji, da so zbornik uredili: Vinko Beličič, Franc Jeza, Borut Žerjav.

Vinko Beličič, slovenski pi-

satelj in pesnik, je vedno veljal za izrazitega protikomunist; prav tako je za takega veljal Borut Žerjav. S tema dvema osebam je mislil dati Jeza zadosti močan protikomunistični videz svojemu zborniku. Poleg teh je k sodelovanju pritegnil še nekaj drugih protikomunistov.

Z denarjem v roki in opremljen s protikomunističnimi imeni je nato izdal prvo številko zbornika in je vanjo, **brez vednosti sourednikov in zlasti še sodelavcev**, napisal članek, ki naj bi med ljudi, ki so odločno zoper komunizem, zanesel zmedo, strah, moralno pobožnost, dvome v pravilnost svojih odločitev. Vse to naj bi bilo uvod v razbitje strnjjenih slovenskih izseljencev. Ta članek, ki je pravi in pristni trojanski konj, ima naslov **"Svobodna slovenska problematika"**.

"OF je naša največja zgodovinska epopeja"

Tako se bere v prvem stavku omenjenega članka. Komunistična OF, ki je kriva na deset tisoče smrti slovenskih ljudi in odgovorna za vse azijsko barbarstvo, mučenja in množične umore, naj bo torej naša največja epopeja!

Ze samo ta stavek pove dovolj. In v tem duhu je napisan ves članek: poveljanja OF in partizanstva, na drugi strani pa strahovito sramotnje vse protikomunistične borbe in vseh, ki so pri njej sodelovali, od slovenskega političnega vodstva, "moralno pokvarjenega in nesposobnega domobranskega vodstva" (stran 11), duhovnikov, domobrancev, bele garde itd., do zadnjega slovenskega človeka, ki se je uprl nasilju. **Kajti protikomunistična borba ni bila nič drugega kot naravni odpor proti nasilju.** Isto trdi Jeza za komunistično borbo. Toda komunistični zločini in napadi so se začeli, ko ni bilo nobene nasilja, in slovensko ljudstvo se je spontano dvignilo šele, ko so komunisti pričeli s svojimi zločini in nasiljem, da se upre tem zločinom in nasiljem.

Toliko za danes. Se bomo še povrnil k temu sramotnemu članku, da razgalimo vso lažnjivost, svetohlinstvo, neložnost in moralno pokvarjenost tega komunističnega agenta, ki se skuša vtihotapiti v naše vrste.

Alfa.

Iz Argentine

Tečaj o državno-pravnih vprašanjih

SLS v Argentini je za to zimsko sezono (april-oktober) organizirala za svoje mlajše prišaste tečaj o državno-pravnih vprašanjih. Vršil se bo vsakih 14 dni. Na tečaju se bo obravnavala sledeča snov:

1. **Kaj je politika in politično udejstvovanje** (Pomen politike, načela, cilji, človek kot politično bitje, soodgovornost za življenje v družbi, enakopravnost spolov, poklicev in stanov.)

2. **Skupnost: narod — država — suverenost.**

3. **Ustava** (Pojem, zgodovina, sedanji tipi ustav.)

4. **Samostojna država, federacija, konfederacija** — s političnega, narodnega in gospodarskega stališča.

5. **Oblika vladavine** (demokracija, absolutizem, totalitarizem, itd.)

6. **Krščansko - demokratske stranke**. (Nastanek, sedanje stanje s posebnim ozirom na SLS.)

7. **Slovenske politične stranke.**

8. **Uprava** (zlasti občinska).

Na tečaju bodo predavali odlični člani vodstva Slovenske ljudske stranke, tečaj pa bo vodil g. Avgust Horvat.

Vabilo mladini

Na mednarodnem tednu katoliške mladine v Avstriji je med drugimi govoril tudi avstrijski minister Kolb. Omenil je očitke mladine zoper starejše, zoper vodstvo stranke in države, češ, da se v tem ali onem vprašanju premalo stori, da je pri starejših premalo odločnih in radikalnih dejanj na političnem polju in podobno.

Na te očitke je minister Kolb odgovoril takole: Mladina očita napake, toda pri političnem delu noče sodelovati. Čuti odpor zoper politiko in stoji ob strani. Toda politična vprašanja se rešujejo samo na političnem polju. In če mladina hoče, da se naše politično življenje spremeni, mora politično sodelovati, pogumno sodelovati v strankah in drugih političnih ustanovah. Demokracija zahteva sodelovanja in ne samo kritike. Kdor stoji ob strani, se ne sme pritoževati, ako gre razvoj mimo in zoper njega.

Gotovo veljajo te besede tudi za slovensko mladino. Večkrat slišimo iz vrst naše mladine napade na starejše nosilce političnega življenja med Slovenci. Ti napadi in ta bolj ali manj ostra kritika je lahko upravičena ali pa tudi ne. Gotovo pa ni upravičeno prepričanje, da morajo nekateri samo delati, drugi pa smeja (v tem primeru mlajši) le kritizirati. Vsi imamo svoje naloge do naše slovenske skupnosti, do slovenskega naroda in do neresenih vprašanj tega naroda. Vsi smo pred Bogom in narodom odgovorni za dejanja, ki jih storimo, pa tudi za to, kar opustimo in ne naredimo za narod in domovino. Tudi mladina ima svoje naloge in svojo odgovornost.

Zato danes ponovno naslavljamo na slovensko mladino tale poziv:

Posvetite se tudi političnemu delu; sodelujte v političnih ustanovah, v organizacijah Slovenske ljudske stranke, ki želi in potrebuje sodelovanja mladine.

Napadi na SLS — dobro znamenje

Zgodovina Slovenske ljudske stranke je v vsej dobi 60 let, od prvega pa do današnjega dne, polna neprestanih bolj ali manj ostrih napadov od vseh strani. Nešteto krat je bila SLS proglašena za protidržavno, za separatistično, za samoslovensko, potem pa za protislovensko, za ekstremno, za oportunistično, za izdajalsko, za kapitalistično in ne vem še za kakšno stranko. V teh 60 letih so njeni vodilni močje, pa tudi preprosti pristaši, prestali mnogo gorja: aretacij, konfinacij, polivov z gnojnic, sodnih in upravnih procesov, dejanskih in časopisnih napadov, klevet, obrekovanj, vsakovrstnih laži itd.

Pa ne samo to: SLS šteje tudi mučenike, ki so bili mučeni in umorjeni prav zato, ker so izpovedovali ideje SLS, t.j. slovenstva, krščanstva in socialne pravičnosti, in ker so bili njeni požrtvovalni, zvesti in neupogljivi delavci in pristaši. Kakor je bila v zgodovini kri vedno seme za rast, tako je trpljenje in pretrta kri okrepila tudi SLS, ojačala njene pristaše in zanesla njene ideje v sleherno slovensko hišo.

V času največjega gorja, kar ga je slovenski narod preživel, t.j. v času okupacije naše domovine in istočasne komunistične revolucije, je SLS do dna izvršila svojo narodno dolžnost. Prav zato je padla z vso neusmišljenostjo roka okupatorja prav po vodilnih članih SLS. Gestapo je divje iskal in zapiral vse, kar je bilo v zvezi z vodstvom SLS. Ta čas so se nasprotniki SLS — prav tisti, ki še danes ližljivo napadajo SLS — bratili z gestapovci in drugimi sovražniki naše domovine.

Poleg okupatorja se je z ognjem in mečem skopal nad SLS domači komunist, ki to delo še

Dr. Ivan Ahčin:

DESET LET BOJA ZA SLOVENSKO AVTONOMIJO

(Nadaljevanje)

Jedro SLS je res ostalo strnjeno in nenačeto in je sledilo svojemu voditelju Korošcu v opozicijo in tudi v preganjanje, ki se je bolj in bolj stopnjevalo. Toda mnogo jih je v tistih letih odpadlo iz koristolovstva in mnogo tudi iz gospodarskih razlogov, ko so videli, da jim opozicija ne more preskrbeti zaželjene službe ali da so v nevarnosti, da jo izgube, ako se ne pridružijo novi stranki. Vsekakor so že prve volitve v skupščino in senat pod diktaturo 8. novembra 1931 dale novemu režimu tudi v Sloveniji dosti več glasov kot pa je bilo pričakovati (uradno 52% vseh volilcev), čeprav je SLS pozvala Slovence, da se volitev vzdrže. Vsekakor pa je treba omeniti, da so volitve bile javne in pod tolikšnim pritiskom, kakor ga Slovenci ob času volitev do tedaj nismo poznali.

Namenoma smo se pri tej točki nekoliko dalje zadržali, to pa zato, ker nam nudi vpogled v eno glavnih težkoč dr. Korošca kot slovenskega narodnega voditelja v boju za slovensko avtonomijo. **Korošec je bil dejansko vseh dvajset let v neprestani opoziciji proti beograjskemu centralizmu in velesrbskemu unitarizmu.** Slovenski narod mu je zaupal kakor do sedaj nobenemu svojemu političnemu voditelju. Korošec si je bil svest tega neomejenega zaupanja, — a se je istočasno prav dobro zavedal, kako daleč mu slovensko ljudstvo more slediti. Ze za njegovih živih dni in tudi kasneje so mu nekateri očitali, da ni delal takih gest kot kak O'Connell, ali vsaj kot Radić ali Maček. Toda Korošec je dobro vedel, koliko politične, kulturne in zlasti gospodarske opozicije Slovenci vzdrže napram režimu, ki je kazal znake totalitarnosti!

Dr. Korošec in diktatura

Predstavniki Slovenske ljudske Stranke so v času, ko je stranka uradno bila razpuščena, — poslali v Beograd svojega odposlanca, da sporoči Korošcu njihovo mnenje, da bi bilo bolje, ako gre iz Živkovičeve vlade, v kateri je imel malo pomembno ministrstvo za gozdarstvo in rudarstvo, češ, da njegova navzočnost v diktatorski vladi med Slovenci slabo vpliva, ker ustvarja videz, da se SLS istoveti z diktaturo.

"Mar mislite v Ljubljani," je Korošec dotičniku odgovoril grenko, "da sem zaradi sebe ostal v vladi? Osebnim nimam od tega nobene koristi, samo ponižanje in odgovornost. Toda, ko bom šel iz vlade (dejansko je res nekaj dni zatem izstopil iz kabineta) se za Slovence stanje ne bo prav nič zboljšalo, ampak hudo poslabšalo. Dosti je drugih Slovencev, ki komaj čakajo, da brezpogojno podpro diktaturo. Po Sloveniji se bo

danes nadaljuje doma in tudi v inozemstvu po javnih in skritih kanalih in agentih. (Glej v tej zvezi samo pisanje revije "Stvarnost in svoboda," pa tudi drugod!)

Nismo se v preteklosti bali napadov in boja. Ne bojimo se tega danes. SLS s svojo slovensko, krščansko in socialno ideologijo, s svojo slavno in neomadeževano preteklostjo še vedno živi, dela, raste, se množi in se pripravlja za bodočnost. Tisti, ki jo danes klevetajo in napadajo, ker bi za vsako ceno radi dobili oblast nad slovenskim ljudstvom, bodo osramočeni morali priznati, da so bili njih napadi zastojni in da so pomenili le to, da je SLS močna in nepremagljiva. Za nas so napadli znamenje naše pravilne poti in naše moči.

Sm. R.

začela politična gonja, kakor je še niste videli. Kar smo gradili desetletja, bo uničeno. Padle bodo naše mladinske, prosvetne in zlasti gospodarske organizacije. Naše uradnike bodo pometali na cesto ali pa bodo prestavljeni v Južno Srbijo. In ko bodo zapirali prosvetne in združne domove, tedaj bode te zopet prišli z naročilom: Korošec, pojdi v vlado! A takrat bo prepozno. Kako boš prodal kravo, če jo nihče ne mara kupiti!"

Zgodilo se je točno tako kot je Korošec napovedal. Večina je trdno stala za svojim voditeljem, kakor so pokazale nepozabne majniške manifestacije ob priliki njegove šestdesetletnice. Tudi številni ustrahovalni procesi zaradi zelenih kravati niso uklonili somišljenikov. Mimo tega pa smo žal tudi doživljali, kako so padale tudi "cedre na Libanonu." Mnogo od tistih, ki so najbolj glasno zahtevali prehod v opozicijo, so se naveličali "sedeti pod drenom," kakor se je to reklo.

Korošec osebno je zdržal opozicijo toliko kot kdorkoli drugi in več. Toda kadar in kolikor je sodeloval s svojo stranko v vladi kljub temu, da ni mogel izvesti celotnega avtonomističnega strankinega programa, je to storil vedno zato, da za svoj narod, ki je živel, iz rok v usta, reši, kar se je rešiti dalo in doseže, kar se je v danih razmerah doseglo. Korošec ni prežl, da Slovenci nismo predstavljali niti desetine v državi. Bil je voditelj malega naroda, ali bolje, le največje slovenske stranke. Irci so imeli v angleškem parlamentu 80 poslancev in s tem ključ do vsakokratne politične situacije, ker so oni odločali ali bodo vladali liberalci ali konservativci. Hr-vati so imeli v skupščini 70 glasov in tudi več, Korošec pa v najboljšem slučaju 25, kar je bilo precej manj kot desetina vseh poslancev v skupščini. Povrh se je vedno našla še ena in druga slovenska stranka, ki je prežala, kako bi za vsako ceno vskočila v beograjsko vlado in podprla velikosrbski centralizem in unitarizem. Ta slovenske needinosti je vseh 20 let zastupljala odnose med Ljubljano in Beogradom in silno otežkočila borbo SLS za narodno samoupravo.

Ako je kljub tem okoliščinam slovenska parlamentarna delegacija igrala tako pomembno vlogo v jugoslovanskem političnem življenju, je bila v glavnem zasluga njenega voditelja dr. Korošca, ki je bil vedno na straži in je z veliko modrostjo in previdnostjo krmaril svojo slovensko baročico, da se ni razbila ob političnih čerih. Vedno je bilo treba bojevati boj na domači slovenski in na zunanji beograjski fronti. Toda kljub taktniranjju, v katero so ga silile razmere, je bila slovenska narodna samostojnost tista dominantna ideja, ki ga je stalno vodila in od katere se ni nikoli niti korak odmaknil. Cesar ni mogel doseči naenkrat, je skušal doseči postopoma. Toda s kakšnimi, skoraj nepremagljivimi težavami in ovirami! Večkrat je bilo potreba potrošiti večino energije, da je sploh prišel na bojišče!

Pa o tem bomo takoj več slišali.

Slovenska deklaracija

Korošec je modro varčeval z narodnimi silami, kakor previdno vojskovodja čuva svoje čete pred nepotrebnimi izgubami. Vendar so prišli trenutki, ki so se mu zdeli odločilni v političnem razvoju in ko je presodil, da je treba, da zakliče Slovence, kakor je zaklical maršal Foch zaveznikiškim četam v polju 1918: "Tout le monde a la bataille!" — "Vsi v boj!" Tak

poziv je bila "Slovenska deklaracija" za novo leto 1933. Zgodilo se je takole:

Za predsednika vlade je kralj Aleksander imenoval 1. julija 1932 Milana Srškiča, ki je tako zavlzel mesto generala Petra Živkoviča. Živković je bil brez dvoma ugledna osebnost v vojaških krogih, osebno pošten, človek izredne energije in delavnosti in udan kralju, toda le vesten administrator, brez širših in samostojnih političnih konceptov, ki jih tudi v diktaturi položaj prvega ministra zahteva. Milan Srškić, bivši vodja srbskih radikalov v Bosni, je že preje v Živkovičevem kabinetu bil pravosodni minister in duhovni oče nove ustave. Srškić je bil nadarjen in okreten politik, ki je znal osebno osvajati s svojo ljubeznivostjo, pri tem pa prav nič izbirčen v sredstvih za doseg svojih ciljev.

Čim je prevzel vlado, je takoj nategnil politične vajeti in pričel na široko pospeševati unitarizem. Sam prepričan Vele-srb, se je z vsem srcem in vsemi sredstvi lotil svoje naloge. To pa je izzvalo še večji odpor v opoziciji. Toda opozicija ni bila edina! Hrvti so itak nastopali na svojo roko in jeseni 1932 leta izdali "Hrvaško deklaracijo," v kateri so znova naglašali že znano hrvaško stališče do beograjskega centralizma in unitarizma. Voditelji ostale opozicije, med njimi tudi Korošec in Spaho, so se sestajali v Beogradu zdaj pri enem, zdaj pri drugem radikalnem veljaku, se posvetovali, pa nič odločilnega sklenili. Srbi niso bili edini. Razven tega se niso marali istovetiti s Hrvti, ki so po njih mnenju tudi kot opozicija šli predaleč. Korošec je drezal, da bi se napravil kak skupen korak.

Za Korošca so bili to meseci hudih razočaranj. Na skrivnih sestankih, ki jih je vodstvo SLS imelo na Gabrovškem stanovanju v Frančiškanski ulici v Ljubljani, je poleg poročil, ki so jih posamezni zaupniki podajali o tajnem delu političnih trojk na terenu, vedno znova prišel pogovor tudi na to, da moramo tudi Slovenci "nekaj storiti." Vsi smo čutili, kako se zamočvarja naše politično življenje: samopaštvo liberalcev in kmetijcev, plačevanje političnih izdajstev, pritisk na uradništvo in učiteljsstvo, vsako slovensko kulturno delo ožigosano kot separatistično, propadanje združništva, nemoralna in lažljiva propaganda nasprotnega tiska, proti kateremu je naš tisk, ki ga je davila predhodna cenzura, bil brez moči. "Vladali bomo 100 let," je zapisal Kramer v "Jutru." "Nikdar več ne bodo prišli klerikalni separatisti na površje!"

Da, nekaj je bilo treba storiti. A kaj, kar naj bi izboljšalo in ne še poslabšalo težavnega političnega stanja?

Korošec, ki nas je vedno učil, da je v politiki, tudi če si majhen, treba hoditi pokonci, se ni hotel poniževati niti pred Beogradom, niti pred Zagrebom. V odločilnih vprašanjih ni hotel, da bi bila slovenska narodna politika vprežena ne v zagrebški, ne v beograjski politični voz. Če opozicija ni kazala volje do skupnega nastopa, potem je prišel čas, da nastopimo Slovenci z lastno politično izjavo in se s tem afirmiramo kot samostojen narod, drugim enakovreden in enakopraven, ki ima pravico do samostojnega odločanja, ker ni le objekt, ampak subjekt v političnem življenju. Slovenci so se kot svobodni in suvereni narod leta 1918 odločili, da se združijo s Hrvti in Srbi v skupno jugoslovansko državo. Vendar mora temeljna osnova za medsebojno sožitje treh narodov v tisti državi biti absolutna enakost in enakopravnost, ki izključuje vsako majorizacijo in nasilje močnejšega nad šibkejšim. Slovenci kot narod zahte-

vajo od jugoslovanske države, da jim zajamči takšne politične, socialne in gospodarske pogoje, da se bodo mogli kot narod kulturno, narodno, versko in politično svobodno razvijati, tako, da bodo tudi Slovenci živeli izven jugoslovanskih državnih meja zrli v Slovenijo svojo narodno matico, ki jih bo oplojal s svojim narodnim življenjem in nase privlačevala.

To je bila vodilna misel "Slovenske deklaracije," ki je bila popolnoma samo Koroščevo delo, v vsej svoji zasnovi stoodstotno nasprotje tedaj uradne jugoslovanske unitaristične zamisli. Z njo se je Korošec postavil kot najbolj legitimiran glasnik Slovencev proti kraljevski unitaristični politiki in proti beograjski vladi, ki je z vsem državnim aparatom to politiko nasilno pospeševala.

Korošec niti trenutek ni podvomil, kako bodo vladajoči beograjski krogi in njihova ljubljanska pripraga sprejeli "Slovensko izjavo," kako tolmačili in kakšne bodo posledice za njega in njegove pristaše. Po dolgem premišljanju pa se je kljub vsemu odločil za ta korak, ker je presodil, da so razmere dozo-rele tako daleč, da spričo jugoslovanske unitaristične furije vrže odkrito vse karte na mizo in da kot glasnik Slovencev pred vsem svetom slovesno izpove, da smo Slovenci samostojen narod, ki hoče kot takšen tudi živeti svoje samobitno in upravno življenje in ne se utopiti v nekem meglenem jugoslovenstvu.

S to izjavo je onega zimskega večera zadnji dan leta 1932 stopil med štirinajstoric, izvršilni odbor SLS, ki je zasedal v Gabrovškem stanovanju. Ko je vstopil, se je zdel nenavadno formalnostih je vzel iz žepa list papirja in prebral, kar je imel napisano. "To je naša izjava. Ako soglašate, potem prosim, da vsi navzoči podpisete. Imena podpisnikov ne bodo objavljena, le besedilo. Izvirnik naj se hrani na varnem, ker je to dokument, ki bo morda zahteval pričevalcev. Udarili bodo po nas. Vendar, ako je odločeno, da pademo, je častneje, da pademo stoje, kot vojaki v boju."

Kipečih src in iskrih oči so vsi podpisali. Korošec je povzel misel vseh in v nekaj stavkih genialno očrtal slovenski narodni program.

Gabrovšek je prevzel naloge, da bo izvirnik shranil na varnem kraju, ostali pa so se pogovorili o načinu, kako izjavo spraviti v javnost doma in v inozemstvu. To je bilo rojstvo slovenskih "punktacij," kakor so jih imenovali nasprotniki.

(Dalje prihodnjie)

IVERI

V "Slovenskem poročevalcu" objavlja svoje spomine na partizansko bivši prior kartuzijanskega samostanu v Pleterjih dr. Josip Edgar Leopold. V eni zadnjih številki opisuje, kako se je sestaj v Sušicah pri Uršnih Selih z Vidmarjem, Brecljem, Kocbekom in Kraigherjem ter na njihovo prigovarjanje skušal pripraviti sestanek partizanov s škofom Rožmanom. Škof Rožman pa je vsako sestajanje odklonil.

Jugoslovanska vlada je protestirala pri nemški vladi v Bonnu, ker je časopis nemške krščanske demokratske vlade "Der Reinische Merkur" objavil članek znanega katoliškega časnikarja Evelyn Weaugh. Zahtevala, da nemška vlada kaznuje list, ker je žalil Tita.

Prav tako so protestirali Jugoslovani tudi pri angleški vladi zaradi poročanja Britanske radijske postaje (BBC) o Titovem obisku. Niso bili zadovoljni, ker je komentator rekel, da so Tita, pozdravljale "prazne in mrtve londonske ulice." Resni-ka v oči bode!

Dr. Josip Gruden:

Zgodovina slovenskega naroda

NOVI VEK: I. Luteranstvo in cerkvena reforma med Slovenci

Ko pri močnem turjaškem gradu nič ne opravijo, se spuste na izanasko polje in drve proti Ljubljani, kjer mimogrede zapalijo nekaj hiš. Potem preplavijo Savo in razgrajajo po menceški okolici. Ko zvedo, da se zbira proti njim črna vojska, se kakor blisk vrnejo zopet na Dolensko. V diru so naskakovali višnjegorski grad in utrjeni stiški samostan, toda brez uspeha. Njih divjanje je občutila tudi trebanjska, žumberška, mirnopenška in novomeška okolica. Skozi Kočevje se še potem umaknili na Hrvaško. Med tem je bil kranjski deželni poveljnik zbral precejšnjo vojsko in je z njo urno udaril za sovražnikom. Vzamemo s hrvaškim banom Ivanom Karlovičem zgrabijo Slovenci pri Volanskem gradu Slovene Turčine. Čez tisoč Turkov je obležalo na bojnem polju, 400 jih je bilo ranjenih, drugi so odnesli pete. Ujete ženske in otroke je ukazal bosenski paša pred bojem pomoriti, nekateri Turki pa so jim prizanesli in jih poskrili, češ, da bi jih po bitki tirali s seboj. Vsi ti jetniki so bili rešeni.

Želodčni PLIN!

Ali trpite vsled plina, vzdiganja povzročena po zaprtosti? Se li počutite zabasani in vam pokvarja vaš apetit? Tedaj bi morali napraviti to, kot je storilo tisoč drugih uspešno že od leta 1887 — vzemite preskušeno zanesljivo želodčno-toniko, odvajalno zdravilo.

Trinerjevo Grenko Vino

Ta prijazno okusna zmes je znatveno pripravljena iz naravnih zdravilnih korenin, zelišč in cvetja. Daje točno pomoč proti zaprtosti in nje simptomom. Nabavite si steklenico tega še danes dokažite samebi delavnost Trinerja. (Opomba: ako vam ni mogoče dobiti Trinerjevega vina v vaši bližnji prodajalni, tedaj pošljite \$1.50 z naslovom vašega prodajalca, na naslov: Jos. Triner Corp. 4035 W. Fillmore, Chicago, in vaša 18 oz. velika steklenica Trinerja vam bo odposlana poštne prosto).

V blag spomin
PETE OBLETNICE SMRTI
DRAGEGA SOPROGA

John Slapnik

ki je preminul in se preselil v večnost dne 12. aprila 1948

Pet let je že minilo, kar srce Tvoje več ne bije, smrt vzela Ti je življenje, končala Tvoje je trpljenje.

V grobu tihem mirno spiš, v kraju večnega miru, dokler ne pokliče trombe glas, k novemu življenju nas.

TVOJA ŽALUJOČA SOPROGA
Cleveland, O. 13. aprila 1953.

1953	APR.	1953
Sa	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30

KOLEDAR

DRUŠTVENIH
PRIREDITEV

APRIL

18. — Društvo sv. Ane št. 4 SDZ priredi v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. zabavo s plesom. Glasba: Rays of Rhythm.

19. — Anton Grdina St. bo kazal ob 3. uri pop. filmske posnetke iz Slovenije in Amerike v cerkveni dvorani pri sv. Lovrencu pod pokroviteljstvom Društva Najsvetjšega Imena.

26. — Pevski zbor "Planina" priredi ob 7. uri zvečer v SND na Maple Heights koncert.

26. — Podružnica št. 15 Slov.

ženske zveze ima "Card Party" v cerkveni dvorani pri sv. Lovrencu.

AVGUST

2. — Pevsko društvo "Zvon" priredi izlet na M. Fabijančičevo farmo v Mantua, Ohio.

9. — Ohijjski KSKJ dan na farmi društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ.

OKTOBER

18. — Oltarno društvo pri Mariji Vnebovzeti priredi v cerkveni dvorani družabni večer.

25. — Podružnica št. 25 Slov. ženske zveze priredi v cerkveni dvorani sv. Vida banket.

Petroleja še ne bo kmalu zmanjkalo

Ponovno smo slišali trditve, da je petroleja le še za nekaj desetletij. Po teh pripovedovanjih bi ga moralo že zmanjkati, pa se nam vendar še ni treba bati, da bodo naši avtomobili obstali, ker ne bo gasolina.

Stroji, obleka, živila, industrija, malone vse, kar potrebuje človek našega časa za vsakdanje življenje, je tako ali drugače povezano s petrolejem ali njegovimi derivati. Gonilna sila petroleja ustreza mišicam 25 milijard ljudi. Zgodovina petroleja kot surovine svetovnega pomena ni posebno stara, saj sega komaj sto let nazaj. Prej nihče ni slutil velikega pomena črne tekočine, ki je tu pa tam sama privrela iz zemlje ter poškodovala poljske pridelke ali s svojo infiltracijo zavirala izkoriščanje mnogih rudnikov.

Čeprav je bil petrolej znan že v starin časih, saj so ga že stari Babilonci uporabljali pri asfaltiranju cest, Egipčani pa za balzamiranje, se je začelo njegovo industrijsko izkoriščanje šele v drugi polovici minulega stoletja. Ni znano, kdo je dal pobudo za izkoriščanje petrolejskih vrelcev v velikem obsegu. Znano je samo, da je neki Drake, ko je iskal rudninsko sol v letu 1859 v Titusvillu v Pennsylvaniji, našel na velike količine petroleja. Začel ga je takoj črpati. Njegovo podjetje ga je v začetku na črpalo na dan 4,000 litrov. Drake ga je rafiniral in prodajal kot gorivo za razsvetljavo namesta acetilenskega plina in kitovega olja.

Okrog stolpa Drakovega vrelca je kmalu stalo več sto drugih naprav. Zemjo so razkopali vzdolž in počez. Petrolej so začeli iskati tudi drugod. Kmalu so ga načrpali toliko, da se je

pocenil od 20 dolarjev za sodček leta 1860 na 10 centov leta 1861. Črpanje petroleja je privabilo iz vseh krajev sveta na tisoče pustolovcev, ki bi bili radi čez noč obogatili. Okrog petroleja se je razvila mrzlična spekulacija in brezobzirna konkurenca. Že v začetku je bila zgodovina petroleja preprežena z zločini, zlorabami in drznimi spekulacijami, ki so potegnile za seboj v divji vrtnec vlade in cele države. Že deset let po Drakovem odkritju so oblaki petroleja viseli nad svetom in iskanje se je razširilo čez meje Združenih držav.

Tačas se je v Manheimu Karl Benz pripravljal dati svetu prvi eksplozivni motor. Bodočnost petroleja je že dobivala obrise vse svoje veličine. Njegova moč je sprožila v Ameriki velike spremembe. V mrzličnem tekmovalstvu, kdo bo gospod "črnega zlata", je zmagala peščica mogotcev, med njimi zlasti J. D. Rockefeller. Ker se je uporaba motorja z notranjim izgoranjem čedalje bolj širila, je bilo tudi povpraševanje po petroleju čedalje večje. Leta 1930 pa ga je bilo že toliko, da je nastal na trgu zastoj. Toda kriza je trajala samo dobra tri leta, potem pa je bilo spet upostavljen ravnotežje med proizvodnjo in potrošnjo. Proizvodnja petroleja se je v zadnjih dvajsetih letih podvojila. Leta 1947 pa so potrebe narasle tako, da vsi vrelci na svetu niso več mogli dajati dovolj petroleja.

Strokovnjaki pravijo, da ni daleč čas, ko bodo vse rezerve petroleja v zemlji izčrpane. To bo najbrž pretirano. Ni pa dvoma, da se bo treba kmalu zateči k novim vrelcem. Najmlajši petrolejski vrelci so stari najmanj deset milijonov let. V kakih 200 letih bi utegnili res že občutno primanjkovati petroleja. V začetku našega stoletja so ga načrpali na leto 20 milijonov ton, predlanskim pa že nad pol milijarde. V Združenih državah, kjer porabimo 65% celotne proizvodnje, smo ga pred tremi leti potrošili 59 milijonov ton več, kakor je bila največja potrošnja med drugo svetovno vojno. Po najnovejših računih znašajo rezerve petroleja deset milijard ton. Tako lahko približno izračunamo, kdaj bodo vsi doslej znani petrolejski vrelci izčrpani.

Že zdaj so začeli strokovnjaki razmišljati, kako bi črpali petrolej tudi z morskega dna. V jezeru Marakaibo že več let črpajo petrolej z dna, toda ta bazen je premajhen. Poskuse s črpanjem petroleja z morskega dna so že delali v Mehikiem zalivu, kjer so baje zelo bogati vrelci. Izkoriščanje petrolejskih vrelcev na dnu morja pa je za zdaj še predrago. Vse kaže, da se bo moralo človeštvo zateči k surogatom petroleja in drugim virom energije. Industrija sintetičnega bencina je že zelo razvita. Tudi naravni plin bi lahko spreminjali v tekoče gorivo. Hkrati se obeta nov izčrpen vir energije — izkoriščanje atomske energije kot pogonske sile.

Statistike povedo, da so padci krivi polovici smrtnih nesreč, ki se zgodijo doma.

DVA
POGREBNA
ZAVODA
ZA
zanesljivo
izkušeno
sočutno
pogrebno
posrežbo
pe
ceni, ki jo SAMI
izberete
pokličite

A. GRDINA & SONS
FUNERAL DIRECTORS
1888 East 64th St.
Hollywood 1-2601 • Kenmore 1-5030

NA LOVU ZA URANOM — Ameriška vlada se trudi, da bi našla nova ležišča urana. Raziskovalci se pri tem delu poslužujejo takozvane "scintillation unit," vgrajene na avtomobil. Priprava, ki jo vidimo na sliki, preiskuje lahko tudi prepade in pečine v globino do 1,000 čevljev.

Ženske dobijo delo

DEKLETA in ŽENSKE

17 let ali več stare
za delo v perlinici
za zavijati in sortirati
Vzamemo začetnice
Stalno delo
MENK BROS. LAUNDRY
643 E. 103 St.
(73)

Hišno delo

Ženska, ki razume angleško, dobi splošno hišno delo, \$7 na dan in transportacija. Za tri tedne delo vsak dan in potem trikrat na teden. Na 3270 Warrington Rd. Kličite SKYline 1-8869.
(72)

MALI OGLASI

Trgovina in stanovanje

V najem se odda trgovski prostor in stanovanje s 5 sobami. Vpraša se na 16725 Waterloo Rd.
(72)

NAPRODAJ ICE CREAM PARLOR and SANDWICH SHOPPE

v poslojpu Slov. nar. doma na St. Clair Ave. in 65. ceste. Kompletno z vsem inventarjem: soda fountain, steklene omare, zmrzovalnik (freezer), pregrade (booths), mize, stoli. — Prodaja vse vrste sladoleda, sladkarije, cigare in cigarete, mehke pijače, voščilne karte, prigrizek in lahka topla kosila. Zgorej stanovanje 4 sob — neobvezno. Idealna priložnost za dobro kupčijo!

Zelo dober nakup

V Nottingham okolici je na prodaj hiša s 5 sobami, avtomatična plinska kurjava. Zelo lep lot 119x100. Se lahko vselite takoj. Samo \$11,500.
KOVAC REALTY
960 East 185th Street
KENmore 1-5030
(76)

Iščejo stanovanje

Tesar in žena, 1 odrasli otrok, 1 mlajši, iščejo 5 ali 6 sob. Kdor ima kaj naj pokliče EN-1-6032.
(76)

Iščeta stanovanje

Mož in žena brez otrok iščeta stanovanje dveh ali treh opremljenih sob s kuhinjo v St. Clairski naselbini od 60. do 79. ceste do Superior Ave. Kdor ima kaj primernege naj kliče za dogovor po 6. uri zvečer HE 1-7535.
(76)

V najem

Pet neopremljenih sob z garažo se odda. Kličite EX 1-8134.
(74)

Iščejo sobe

Zaposlen par išče 4 ali 5 sob. Dve hčeri 13 in 10 let stare. Priporočila. Kličite po 4. uri UT 1-1868.
(76)

Soba se odda

Opremljena mirna soba se odda solidnemu moškemu. Kličite EN 1-2647. (apr.13,16)

Hiša naprodaj

Hiša 6 sob za 1 družino, dogotovljeno 3. nadstropje, 2 garaži, plinska kurjava, blizu E. 124 in St. Clair.
Broker—MU 1-6945
(74)

Prijatelj's Pharmacy SLOVENSKA LEKARNA

Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
Vogal St. Clair Ave in E. 68 St.

ČE HOČETE . . .

prodati ali kupiti posestvo ali trgovino, obrniti se do nas

JOS. GLOBOKAR

986 E. 74th St.
HE 1-6607

Moški dobijo delo

POZOR!

Iščemo mladege moškega, ki za služijo trenutno najmanj \$75 na teden pa nima zglodov za napredovanje. Mora govoriti angleško in slovensko ter biti podjeten in imeti svoj avto. Kličite EN 1-7770. (74)

DIEMAKERS

Za srednje in velike dies
**TOOLROOM ENGINE
LATHE OPERATORS
MACHINE REPAIRMEN
DIE REPAIRMEN**

Mi bi radi tudi govorili z

MACHINISTS

Visoka plača od ure in čas in pol za nadurno delo ter dvojna plača ob nedeljah. Dobri delovni pogoji in dodatek za življenske stroške.
Ta dela pri OBEH NAŠIH TOVARNAH. E. 93 in Woodland ter 1115 W. 152 St., ampak ZGLASITI SE MORATE V ŠT. 1 employment uradu.

MURRAY OHIO MFG. CO.

1115 E. 152 St.
(72)

Jeklarna išče delavce

Jeklarna nudi izvrstne delovne možnosti v različnih oddelkih z možnostjo napredovanja. Dobra začetna plača in razne druge ugodnosti. Oglašite se v pisarni na Independence Rd., pod Clark Ave. mostom.

REPUBLIC STEEL

(Apr.13,15)

Aeronautical Work

**Tool and Diemakers
Toolroom Grinders
General Machinists**

Toolroom
Production Grinders
Inspectors
(Line and Floor)
Also Operators for:
Turret Lathes
Automatics
(Multi-Single-Spindle)
Borematics

Družba preskrbi kosilo, kavo, zavarovalno, bolnišnico in zdravniško oskrbo. Liberalni sistem počitnic. Visoka plača od ure in poravnane življenskih potrebščin.
Mora biti pripravljen delati katerikoli šif. 10% bonus za drugi in tretji šif.

Priložni lokal

Dobra transportacija

Radi boste delali pri

JACK & HEINTZ

17600 BROADWAY

Oglasite se v employment uradu V ponedeljek skozi petek 8 zj. do 5 pop. V torek do 9 zj. V soboto do 1 pop. V nedeljo od 10 zj. do 2 pop. Prosimo, prinesite izkaz U. S. državljanstva
(apr.13,15,17)

Machine Operators

AND

Assemblers

Visoka plača od ure z dodatkom za življenske potrebščine. Prosimo oglašite se osebno v našem employment uradu na Engle Rd., južno od Brookpark.

FORD

MOTOR CO.

17601 Brookpark Rd.
(76)

MACHINE OPERATORS

ASSEMBLERS

INSPECTORS

Izučeni ali pa ne izučeni. Dobra plača od ure in mnogo drugih prednosti. Obrnite se na employment Office (odprt tudi v soboto do poldne).

The Marquette Metal Products Co.

1145 Galewood Drive
prva cesta zahodno od E. 145 St., južno od St. Clair Ave.
(76)

Ali ste prehlajeni?

Pri nas imamo izborno zdravilo za vam ustavi kašelj in prehlaj. Pridite takoj, ko čutite prehlad.

Mandel Drug

15702 WATERLOO RD.
KE 1-9824

IVAN ZOREC:

Domačija ob Temenici

Možanci, vedečni in zgovorni, bi bili povedali še nekateri izmislek svoje modre glave, ne samo, kako tale prebita sejmar-ka veselo sejmarji in dedce slepari, marveč tudi tisto, da kratko in malo ni prav in lepo, če se takle postaren mož žene za tujo babo in dom zanemarja, — zlomek ga vеди, kako bi jim besede bile še šle, ko se vrata ne bi bila odprla nastežaj in ko ne bi bil ves vinski in težak bušil noter tisti sejmar, ki se je bil sli- nil pri sejmarki, dokler ni k sebi zvalila gospodarja s Trlepovine.

In kakor je bil le-oni stal sredi sobe in bodeče in preteče gledal staro znanko med vsiljivimi dedci, tako je zdaj le-ta obstal z očmi, motnimi in vročimi od vinskosti. Precej dolgo je gledal, gledal, potlej pa grdo zaklel in se zapirnil v gospodarja s Trlepovine.

"Proč, precej!" je vpil. "Če ne te nesem venkaj na smeti!"

"Mene—? Ti —?" je lehkomiselni mož poskočil.

Kakor bi trenil, je nastal tepež in metež.

Zaplečniki, ki so pili njegovo vino, so se pogladi zanj, mnogi drugi pa so od same srditosti iskali, kje in nad kom bi otre- sali vinsko objestnost, in so pomagali zdaj hudemu sejmarju, zdaj topoglavemu gospodarju s Trlepovine.

Sejmarka, že navajena tudi tega, se je smehljala in hlastno gledala pobjo; oči so se ji kar svetile.

Dedca sta se valjala po tleh, drugi so vpili in se pehali in si pretili.

"Obličan, pomagaj —!" je gospodar s Trlepovine hropel pod divjim tekmečem.

"Jaz že ne!" se je ta smejal. Nekaj še preudarnih mož ju je ločilo, češ, zadosti jima je.

Gospodar s Trlepovine skoraj vstati ni mogel, tako mu je oni pretir rebra in ga obrcal. V dve gube zguzen je omrtveval na stolu in z očmi iskal Obličana.

Obličan se mu je smejal, češ, sram te bodi, da se na stare zobe rvaš za neumno babo.

"Voz mi dobodi, domov se peljiva!" ga je prosil.

Obličan je z glavo primuzal, da hoče.

* * *

Gospodar s Trlepovine je bil po tistem tepežu kakor z uma. Rad bi bil napravil in nakanil hudo tožbo, pa se ni upal, kar molčati je moral, da sramota ne bi bila še večja in da se ne bi razvedelo, kaj je bilo na sejmu. Lehkomiselno je spet sejmaril in se mušil okoli vrtoglave sejmarke.

Kar si je naprigoval, dokler ni spet gorel in norel, mu je posihmal ginevalo; če je sejal, ni prav sejal, setev mu je slabo plenjala in živina hiralala.

Trlep je tiho oprezoval in opazoval. Kar je videl, se mu je zdelo, da zori in gre svojo pot.

"Trap, le nori," se je grenko smehljajal med jezo in škodoželjnostjo, "tako bo še prej konec vsega!"

Tudi Obličan je zmajeval z glavo in se norčeval.

"Otodile sem šel mimo tvoje- ga kozelca," je nekoč ogovoril siabega gospodarja "Hent, kako ti ga je vihar oni teden razko- mal!"

"Pravila mi je žena, da. Piš je neki bil tak, da je razkril pol strehe in tikoma tal odkrnil dva stebra."

"In ti si sejmaril na Mirni, kajne?"

Gospodar je molčal in gledal v tla.

"Saj nisi več tako trdnih kosti, tudi škrbast si že, pa še te žene," ga je Obličan pikal.

"Jarem juncev bi bil rad kupil," se je lagal.

"Kaj bi z njimi? Kdo bi jih izučil, ko ti ne utegneš?"

Obličanov zasmeh mu je vzel besedo. Brž je odslonil vrtno leso in šel v čebelnjak.

"Stoj no, ti!" je Obličan vpil za njim. "Za orjo se ne meniš in za setev ti ni, — ali ne bi dal v najem nekaj njiv, da ne bodo ležale v puščo?"

Postal je in vprašal: "Kdo bi jih rad?"

"Jaz."

"Tebi pa zmerom; katere ho- češ," se je nasmehnil in hitro preudaril, da ne bi bilo napačno, če bi mu zemlja brez dela dajala jela in vsega.

Čez leto in dan je bila skoraj vsa zemlja v najemu.

Ni živel slabo. Kar je prišlo v skledo, je bilo dobro in teko- vito.

"Da že prej nisem kretil tak- ko!" mu je bilo žal. "Kaj se mi je bilo treba pekliti s posli!"

Brez posebnih skrbi je zdaj le sejmaril in se okoli vozaril.

XVIII.

Trlep je kmalu zvedel, kako huda oblačica novega ponižanja se je zbrala nad ubogo Trlepovino.

Glejte, ni bilo zadosti, da se je rodni zemlji zbrisalo domače ime, ni bilo zadosti, da jo zanemarjajo nespretni tuje roke: še zakupniki, sami osebenjaki in bajtariji, šarijo po njej in zro nje sadove...

Zalosten in jezen jo je od da- leč gledal in rentail v nemoči. Zdelo se mu je, da zemlja sama čuti ponižanje in da zato nera- da rodi in slabo.

Najbolj hud je bil na Obliča- na; še zemlji je zameril za vse, kar mu je rodila.

Od jeze in zavisti se ga je ne- koč lotil na polju.

"Ali nimaš svoje zemlje za- dosti? Lakomnik!"

"Imam. Če pa vidim, da bi si lahko napravil še kaj, se ne

branim. Zakaj ti ni prav? Saj tebi nič mar!"

Trlepa je čezdalje bolj gredo. Na ves glas je Obličanu očital požrešnost in nagajivost.

"Ali so njive tvoje, ka-li?" se je Obličan ujezil.

Ta napomenek je Trlepu vzel vso razsodnost, tako ga je raz- togotil. Z vso jezo je zamah- nil po Obličanu, močno bi ga bil udaril, če oni ne bi bil od- skočil.

"Se enkrat poskusi, pa ti raz- koljem betico, trmoglavo!" je Obličan poprijel motiko.

Trlep je bil golopest in je mo- ral odnehati.

Ampak togota, ki se je kuha- la v njem, je morala nekamo. Na ves splan se je zadrevil na Kraševčevino. Kaj nista Mari- čka in Nace kriva, da se godi, kar se godi?

Od same togote skoraj še go- voriti ni mogel. Osorno je naro- čil vina in ga bušil vase.

In iskal je najhujših besedi, da bi z njimi prebičal Maričko in Naceta.

Pa preden je mogel pravo zi- niti, mu je postalo čudno slabo. V prsih ga je tiščalo, po udih mu je ležala strašna težava, go- voriti ni mogel, pred očmi se mu je temnilo. Roke so mu odrve- nele in slabotno omahnile, vse telo je trepetalo in se rušilo na klop.

Marička in Nace sta straho- ma skočila k njemu.

"Jezus — po gospoda!" je Ma- rička zavpila v joku.

"In po zdravnika —!" se je majhno odleglo.

"Domov —," se mu je utr- ga- pil v zaripli, modrikasti obraz.

Trlep je topo buljil predse in silil pokonci.

Ko sta ga premeknila, mu je

mažno odleglo.

"Domov —," se mu je utr- ga- pil v zaripli, modrikasti obraz.

Spravila sta ga na voz in po- časi prepeljala na Gorševino.

Dolgo je ležal bolan in se to-

"NAJMANJŠA DELAVNICA" V PARIZU — V mali lopi, ki je prislunjena k stopnicam, že od l. 1908 neki čevljar popravlja čevlje. Visoka je 5 čevljev, široka 3, dolga 6. Stop- nice ob delavnici vodijo v cerkev St. Roch, na katerih naj bi bila dobila Ivana Arška, Devica Orleanska, prve rane v bit- ki z Angleži.

1888

1953

Naznanilo in Zahvala

Zalostni in potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan- cem, da je umrl naš dragi soprog, oče in stari oče

John Sterlekar

Previden s sv. zakramenti je zatisnil svoje izmučene oči dne 12. marca 1953. Pokojnik je bil rojen leta 1888 v vasi št. Juriju pri Grosupljem na Dolenjskem. Do- ma se je po domače reklo pri Tabersčku. V Ameriko je prišel leta 1905.

Pogreb se je vršil 16. marca t. l. iz pogrebnege zavoda Jos. Žele in Sinovi v cer- kevi sv. Pavla, kjer je za dušo pokojnika bila darovana sv. maša zadušnica. Po op- ravljenih obredih je njegovo truplo bilo prepeljano na pokopališče Kalvarija in tam položeno k večnemu počitku.

Naša dolžnost je, da se s tem prav- lepo zahvalimo č. g. Rev. Denka in č. du- hovščini cerkve sv. Pavla za opravljene verske in cerkvene obrede. Naj mu Bog to obilo poplača.

Našo toplo zahvalo izrekamo vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir in pokoj duše pokojnika.

Iskreno se zahvalimo vsem, ki so ob- krsto pokojnika položili tako lepe vence cvetja in mu s tem izkazali svoje spošto- vanje in zadnjo počast.

Prav lepo se zahvaljujemo vsem, ki so prišli našega draga pokojnika krot- pit in molit ob njegovi krsti, kakor tudi vsem tistim, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče.

Naša prisrčna zahvala članicam po- družnice št. 14 SZZ za molitve ob krsti pokojnika.

Dragi soprog in oče, počivaj v miru v lepi ameriški zemlji in lahka naj Ti bo gruda te Tvoje nove domovine! Veliko si trpel in se mučil na tem svetu. Sedaj Te je Bog poklical, da bi Ti dal zaslužen plačilo. Naša srca so žalostna in naše oči Te zamažujejo, saj smo Te vsi ljubili. V duhu boš vedno med nami, mi pa se Te bomo spominjali v naših molitvah. — Bog Ti daj večni mir in pokoj!

Zalujoči ostali:

ANTONIJA, soproga
FRANK, JOHN, STANLEY, RUDY, sinovi
ROSE, BARBARA, ESTHER, JEAN, snaha

VNUKI in VNUKINJA
OSTALO SRODSTVO

V starem kraju zapušča brata TONETA

Cleveland, Ohio, 13. aprila 1953.

gotno branil zdravnika in du- hovnika.

"Počakajte, počakajte!" je vsvojoimer gnal svojo. "Ne bom še umrl. Saj ne utegnem. Pa tudi Janeza še ni domov in tu- di Trlepovina je še ukleta."

Bil je čisto brez moči, kakor bi mu kdo kosti pobral iz udov in kakor bi cunjio v ustih imel za jezik. Le volja mu je bila močna kakor zmerom. Ni hotel umreti in ni umrl, ozdraveti je moral in je ozdravel.

Že je vstajal in spet poležka- val, vzdihoval in jokalo od žalo- sti in skrbi za Trlepovino.

"Kroti se, ne jezi se, saj se ni- maš za kaj!" ga je Goršela pro- sila.

"Nimam za kaj —!" jo je grdo gledal.

"In ne pozabi, da ti je Bog s to boleznijo poslal hud, morda zadnji opomin."

"Tako ti misliš!" se je otre- sal. "Bog pa ve, da ne smem še u- mreti, tudi ne bolan biti!"

FRANCE GORŠE
AKADEMIČNI KIPAR

Izvršuje vsa dela cerkvene in liturgične umetnosti po lastnih izvornih načrtih, tudi postaje križevga pota v bakru, gipsu ali v žgani glini. Izvršuje tudi načrte za sli- kana okna, paramente, prapore, kelihe in monštrance.

6519 St. Clair Ave. Tel. HE 1-1290
Cleveland 3, Ohio

Pozor! Pozor!
Važno za vse!

Na obisk v staro domovino

Veliko rojakov je v zadnjih letih obiskalo na- šo staro domovino SLOVENIJO. Različno je bilo njihovo mnenje o tamkajšnjih političnih in gospo- darskih razmerah, toda vsi so hvalili LEPOTO naše stare domovine in pripovedovali o nešteti- zanimivostih, ki so jih tam videli. Na poti v do- movino si je večina naših rojakov ogledala tudi PARIZ in druga velika mesta Zahodne in Južne Evrope. Užitek in veselje, ki so ga dosedanj obis- kovalci naše stare domovine in Evrope užili, vle- četa tja tudi druge. V velikem številu se prijavlja- jo. OPOZARJAMO ONE, KI ŽELE ŠE LETOŠ OBISKATI STARO DOMOVINO, NAJ SE JA- VIJO ČIM PREJ!

Z ladjo ali letalom

Potovanje je možno z LADJO ali LETALOM. Potovanje z LETALOM je veliko hitreje in manj naporno, torej primerno posebno za STAREJŠE LJUDI in za take, ki NIMAJO NA RAZPOLAGO VELIKO ČASA.

Pomagajmo sorodnikom in prijateljem

Jugoslavija še ni prebrodila gospodarskih te- žav, ki sta jih povzročili zadnja vojna in v zadnjih letih posebno suša. Zato je blago v razmerju z za- služkom precej drago. Le redki so predmeti, ki jih v Jugoslaviji danes ne morete kupiti — če ima- te seveda DENAR. Vsem onim rojakom, ki ima- jo v Jugoslaviji prijatelje ali sorodnike, katerim bi radi pomagali, smo na razpolago za pošiljanje DE- NARJA — to je NAJBOLJ PRIPRAVNO in se- veda tudi za pošiljanje MOKE in paketov s HRA- NO. Opremljamo tudi vaše lastne pakete, ki jih prinesete v naš urad.

Vse pošiljke zajamčene!

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-4148

Zeliš v osamljenosti zvestega prijatelja? Ga pri- voščiš svojim dragim? Naroči čimpreje slovenski sploš- no misijonski mesečnik

"KATOLIŠKI MISIJONI"

V mesečnih obiskih te bodo razveseljevali ob tri- desetletnem jubileju svojega obstoja skozi leto 1953 na 680 straneh. Urejevanj od slovenskih lazaristov in tis- kani v Buenos Airesu, ti bodo prinašali ob sodelovanju številnih slovenskih misijonskih pionirjev zanimiva po- ročila iz vseh delov sveta. Ob številnih lepih slikah boš lažje razumel aktualne članke, strahovito borbo člove- štvu za zmago dobrega nad zlim. Prijetno razvedrilo, široka razglednost, sočutje z duhovno bedo bližnjega, globoko cenjenje tvoje vere bodo bogati sadovi tega branja. V zahvalo se potrujdi, da bodo KATOLIŠKI MISIJONI brani v sleherni pošteni slovenski hiši v iz- seljenstvu, od vseh, ki jim ni vseeno, kam svet drvi.

Naročite Katoliške misijone takoj ali zahtevajte prve številke na ogled: Lenček Ladislav, Calle Cocha- bamba 1467, Buenos Aires, Argentina.

Za U.S.A. in KANADO samo \$2 letno, s pestro pri- ločo "MISIJSKA NEDELJA" na 178 straneh pa \$1 več. Pišite na naslov:

REV. CHARLES WOLBANG, C.M.
500 East Chelton Ave., Philadelphia 44, Pa. U.S.A.

V blag spomin

PRVE OBLETNICE SMRTI
NAŠEGA DRAGEGA BRATA

Andrew Werlich

ki je umrl dne 13. aprila 1952.

Leto dni Te zemlja krije,
Spavaj, dragi brat, sladko.
Luč nebeška naj Ti sije,
Mir in pokoj naj Ti bo!

Zalujoči ostali:

BRATJE, SESTRE IN
SORODNIKI

Cleveland, 13. aprila 1953.